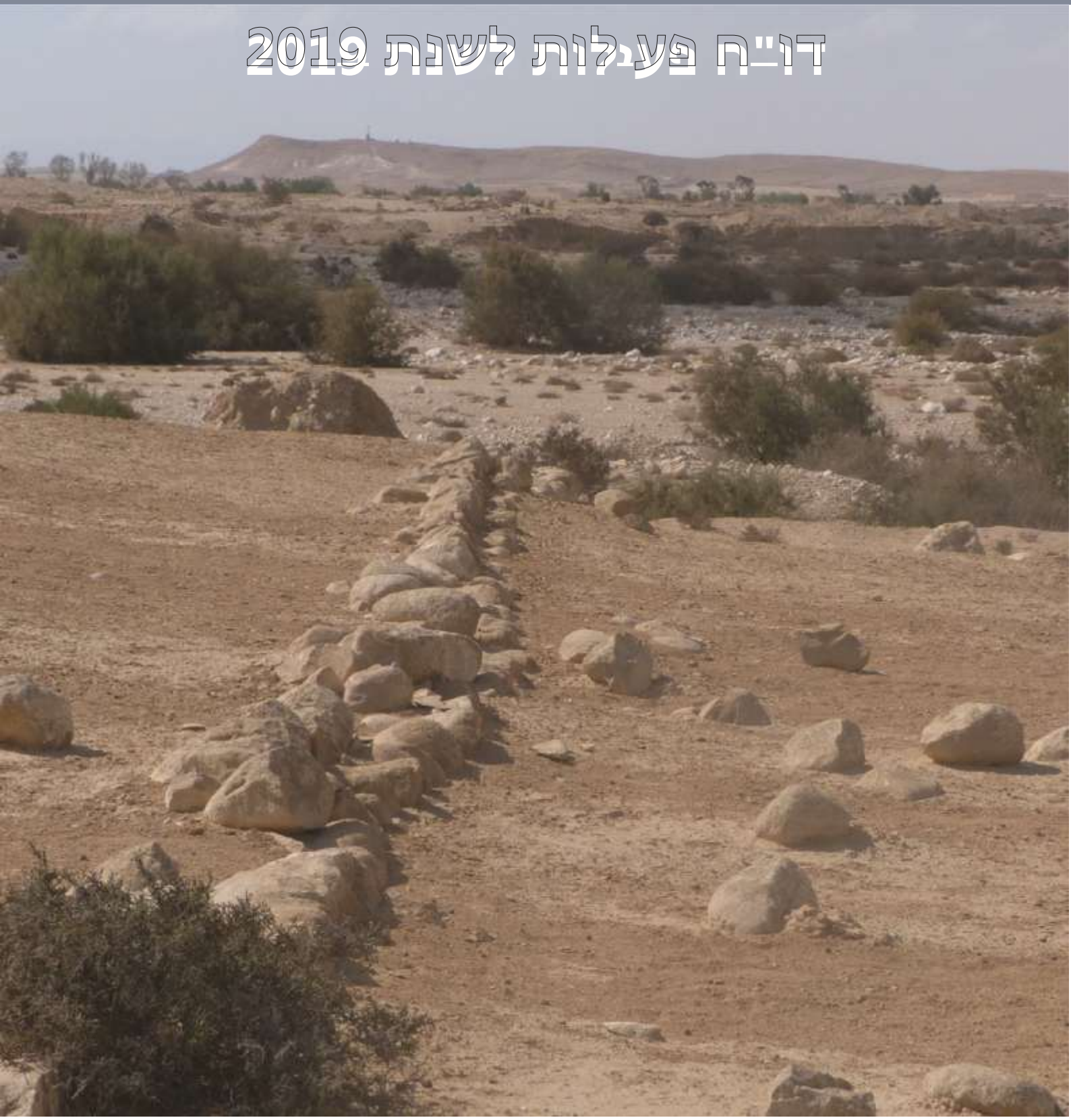
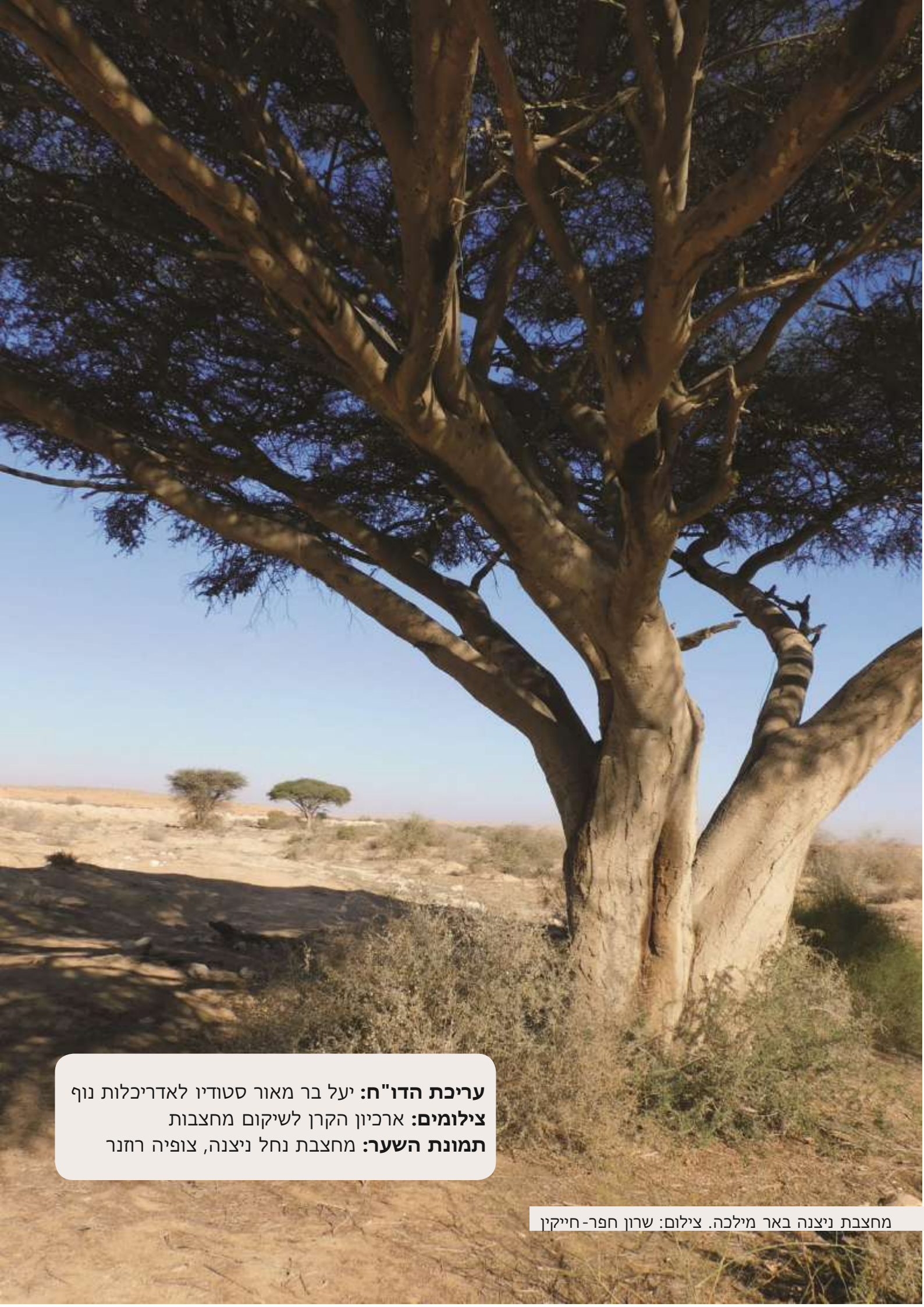
מדינת ישראל

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום מחצבות

דו"ח פעילות לשנת 2019

עריכת הדו"ח: יעל בר מאור סטודיו לאדריכלות נוף
צילומים: ארכיון הקרן לשיקום מחצבות
תמונת השער: מחצבת נחל ניצנה, צופיה רזנר

מחצבת ניצנה באר מילכה. צילום: שרון חפר-חייקין

מבוא 4
חברי הנהלת הקרן לשיקום מחצבות 5
שיקום מחצבה נטושה- היכן מתחילים? 6

שיקום מחצבות
שיקום מחצבות באיזור הצפון
מפת התמצאות- איזור הצפון 8
מחצבת חורפייש 9
מחצבת חצור הגלילית 10
מחצבת צפת - קריית חב"ד 11
מחצבת קדרים - שיקום רצועה נופית 12
מחצבת גולני 13
מחצבת יבנאל 14
כרם מהר"ל 15
מחצבת עין חרוד - שלב א' 16
מחצבת בית אלפא 17
פרויקטים לביצוע בשנת 2020 18
מחצבת יחיעם כברי 19
מלכיה 20
מחצבת מג'ד אל כרום 21
נשר -שיקום מחצבת האגמים (תחילת תכנון) 22

שיקום מחצבות באיזור המרכז
מפת התמצאות- איזור המרכז 23
מחצבות מגדל צדק - בריכות חורף 24
מחצבות מגדל צדק - הטיילת הצפונית 25
מחצבות מגדל צדק - שביל אופניים 26
מחצבת פארק ענבה - מודיעין 27
מחצבת הרטוב - מערת נטיפים 28
פרויקטים לביצוע בשנת 2020 29
מחצבת כפר הרא"ה 30
מחצבות מגדל צדק - שבילי טיול ומצפורים 31
מחצבות שהם 32

שיקום מחצבות באיזור הדרום
מפת התמצאות- איזור הדרום 33
מחצבת יסודות 34
מחצבת נחלה - הטמנת כתבי קודש 35
מחצבת יד נתן 36
מחצבת תום ותומר 37
מחצבות גן לאומי צבעי מכתש רמון - סלילת דרך ושביל אופניים 38
מחצבת צאלים 39
מחצבת ניצנה - באר מילכה 40
מחצבת ניצנה 41
מחצבת נחל שחורת 42
פרויקטים לביצוע בשנת 2020 43
מחצבת המכתש - באר שבע 44
מחצבות גן לאומי צבעי מכתש רמון - שילוט 45
נחל רביבים - קטע תאו"ס 46

דוחות הכנסות והוצאות 47
הוצאות שיקום מחצבות 48

נספחים ותוספות
נספח 1 - החוק לשיקום מחצבות 50
נספח 2 - תקנות המכרות, תשל"ח 1987 52
נספח 3 - תוספת (תקנה 4) תשלומים לקרן 53
נספח 4 - מדיניות הקרן לעניין החזר הוצאות שיקום 54

תוכן עניינים

מבוא

מר יוסי וירצבורגר, יו"ר הקרן לשיקום מחצבות

שיקום מחצבת תום ותומר, צילום: טוך סרגוסי

בחוברת סיכום הפעילות של הקרן לשיקום מחצבות לשנת 2019 ניתן לראות כי המגמה של השנים האחרונות של הגברת מעורבות והשקעה של הקרן בפרויקטים שונים ברחבי הארץ מהצפון ועד הדרום ממשיכה. אנו צופים כי מגמת שיפור בהשקעה תמשיך אף בשנת 2020.
החוברת מתארת את המחצבות בהן הקרן טיפלה בשנת 2019. תיאור הפרויקטים מסודר בחוברת על פי סדר גיאוגרפי. בחוברת מובאות המחצבה הצפונית ביותר מחצבת מלכיה אשר בגליל העליון ועד מחצבת נחל שחורת הסמוכה לאילת.
השנה הסתיימו עבודות במספר מחצבות אשר התחלנו לעבוד בהן בשנת 2018, כגון מחצבת עין חרוד, סלילת כביש כניסה חדש למזרח מכתש רמון דרך "ציר צבעי רמון" ועוד. כמו כן החלה עבודה במחצבת תום ותומר המצויה בסמיכות לקריית מלאכי, הפיכת בור מחצבה לאתר קולט קהל המצטרף לאתר הנצחה לחללי אסון המסוקים .
כפי שהקרן ציינה במספר חוברות סיכום שנה אכן בשנת 2020 תסתיימנה פעולות השיקום בטיילת הצפונית במחצבת מגדל צדק, חיבור המבצר עם הטיילת ינגיש את האתר לתושבי ישראל בכלל ולתושבי ראש העין בפרט. בשנת 2020 תחלנה פעולות נוספות של הקרן בשטח הגן הלאומי והסדרתו ולטובת הציבור הרחב.
מחצבה אשר הקרן תחל לשקם בהשקעה גדולה הינה מחצבת הבור הגדול בשכונה ד' בבאר שבע. הקרן יחד עם עיריית באר שבע תהפוך בשנת 2020-2021 את הבור הגדול לפארק שכונתי עירוני אשר יהווה מוקד משיכה לכלל תושבי העיר.
כולנו תקוה כי אזרחי המדינה ייהנו מהשטחים אשר הקרן משקמת ומחזירה לקהילה זאת לאחר שעתודות חומרי החציבה בשטח המחצבות שימשו לבנייתה ופיתוחה של ישראל.

יוסי וירצבורגר
יו"ר הקרן לשיקום מחצבות

מר יוסי וירצבורגר	משרד האנרגיה	יו"ר ההנהלה
מר ישראל סקופ	רשות מקרקעי ישראל	מרכז פעולות ההנהלה
גב׳ חנה ויטלזון	משרד האוצר - מנהל התכנון	חברה
גב' זהר זכאי	רשות הטבע והגנים	חברה
מר אלון זס"ק	המשרד להגנת הסביבה	חבר
מר זאב ברל	משרד הכלכלה והתעשייה	חבר
מר שארבל שחאדה	משרד האנרגיה - המפקח על המכרות	חבר
מר שמואל מנדלביץ'	איגוד יצרני חומרי מחצבה	משקיף
גב' נעה טל	קרן קיימת לישראל	משקיפה

מר מיכאל חרל"פ	מנהל הקרן לשיקום מחצבות
עו"ד מירב קנולר	יועצת משפטית הקרן לשיקום מחצבות
רו"ח ירדנה שהם	חשבת הקרן לשיקום מחצבות
רו"ח משה דוד מזרחי	מבקר פנים

חברי הנהלת הקרן לשיקום מחצבות

שיקום מחצבה נטושה - היכן מתחילים?

מדריך לרשויות מקומיות לשנת 2020

אודות הקרן לשיקום מחצבות

הקרן הינה הגוף האמון על שיקום המחצבות בישראל. תפקידה של הקרן הוא להחזיר שטחים בהן הסתיימה החציבה לרווחת הציבור, חאת על ידי שיקומם לטובת שטחי תיירות, פארקים, מרכזי לימוד גיאולוגיים, תעשייה, ניקוז ושימושים נוספים לטובת הציבור כולו. מחצבות משוקמות משדרגות את האזור מבחינה סביבתית, ציבורית ונדל"נית ובכך משרתת הקרן אינטרס לאומי וציבורי לשמירה על ערכי הטבע והנוף. בתום השיקום מעבירה הקרן את האחריות הכוללת על האתר המשוקם ותפעולו לידי הרשות המקומית/האזורית הרלוונטית, מכאן חשיבות עצומה לשיתוף פעולה בתהליך מצד הרשויות המקומיות כחלק מרכזי בהצלחתו.

שיקום לדוגמא: מחצבת אפיק ברמת הגולן
מחצבת אפיק אשר משטחה נחצב טוף במשך שנים הפכה לאתר לא חוקי להשלכת פסולת בניין, שוקמה לפארק תיאטרון פתוח לרווחת הציבור, בשיתוף המועצה האזורית גולן.

לפני השיקום

לאחר השיקום

איך אני יודע אם קיימת באזורי מחצבה נטושה?
מחצבה נטושה היא מחצבה שלא מתבצעת בשטחה – או בחלק ממנה - פעילות חציבה. יש בארץ מאות אתרים שכאלה והקרן הכינה סקר המפרט את מיקומם ברחבי הארץ. הסקר מופיע באתר האינטרנט של הקרן. ניתן להיכנס לאתר בכתובת: www.kasham.org.il, ולבדוק האם באזורך מצויות מחצבות נטושות. כמו כן דו"ח המחצבות הנטושות מופיע כשכבה באתר המפות הממשלתי בכתובת www.govmap.gov.il (שם השכבה - מחצבות נטושות).

איתרתי מחצבה עזובה - כיצד אני מברר אם הוכרזה כנטושה? מי מכריז על מחצבה כנטושה?
בהתאם לחוק, המפקח על המכרות במשרד האנרגיה רשאי להכריז על המחצבה כנטושה לאחר שבחן את האתר וקבע שחומר הגלם במקום מוצה.

לאחר שאותרה מחצבה עזובה - מה השלב הבא ולמי פונים כדי לקדם את השיקום?
לאחר שאותרה מחצבה עזובה, וברשות המקומית הוחלט שיש צורך לשקמה, יש לנקוט ב-2 צעדים ראשונים חשובים:
1. יש לערוך פרוגרמה ראשונית ובה יפורטו המטרות שלשמן רוצה הרשות לשקם את שטח המחצבה.
2. יש לאתר את שטח המחצבה על גבי מפה ולהוסיף את כל הפרטים הידועים (גוש וחלקה, תכניות מתאר החלות על השטח וכן פרטים נוספים, באם ידועים).
את החומר הנ"ל יש לשלוח למזכירות הקרן לשיקום מחצבות- דרך מנחם בגין 125, תל אביב, מיקוד 6701201 או באימייל לכתובת: office@kasham.org.il.

שיקום מחצבה נטושה - היכן מתחילים?

מדריך לרשויות מקומיות לשנת 2020 - המשך

מה ניתן לעשות עם מחצבה נטושה? אילו שימושים ניתן לעשות באתר לאחר השיקום?

על פי החוק והתקנות, הקרן לשיקום מחצבות מממנת תכנון ושיקום של מחצבות נטושות בהתאם ליעוד שיקבע ,והכל בהסכמת בעלי הקרקע)רשות מקרקעי ישראל, או בעלים אחר לפי העניין(. בדרך כלל רשות מקרקעי ישראל מסמיכה את הקרן לתכנן שיקום של שטחים למטרות ציבוריות שאינן למטרות מסחריות.

דוגמאות לתכנון ושיקום מחצבות בהתאם לנאמר לעיל: פארק עירוני, חניון דרכים, שטח ציבורי פתוח, שמורת טבע, גן לאומי, שטחי יער וכדומה.

כמה זמן נמשך תהליך השיקום בדרך כלל?

תהליך השיקום כולל הכנת תכנית מפורטת בהתאם לחוק התכנון והבניה)במידת הצורך(ותכנית ביצוע לשיקום הכוללת כתב כמויות, מפרט טכני ואומדן מחירים. לאחר אישור התוכנית ע"י הנהלת הקרן, הקרן מגישה את התכנית לקבלת היתר בנייה כחוק. לאחר קבלת היתר הבניה, הקרן מפרסמת מכרז פומבי לביצוע עבודות השיקום)אך מגבילה את המכרז במתן זכות סירוב ראשון למפעיל המחצבה האחרון, בהתאם לחוק(. תהליך אישור התכנית יכול להימשך ממספר חודשים עד מספר שנים, בהתאם לעבודת ועדות התכנון. משך זמן ביצוע השיקום נמשך בד"כ מספר חודשים)תלוי במורכבות השיקום(.

בטרם פרסום המכרז, הקרן חותמת על הסכם עם הגוף העתיד לקבל לחזקתו את השטח המשוקם,)רשות מקומית, גוף ממלכתי אחר(, בו הוא מתחייב לתחזק את השטח בגמר עבודות השיקום, מרגע שתועבר אליו האחריות על השטח המשוקם.

מה נכלל במסגרת "סל השיקום" של הקרן לשיקום מחצבות?

עבודות שיקום המחצבות כוללות בדרך כלל עבודות עפר, גינון והשקיה. ניתן לראות פירוט של העבודות במסמך המדיניות של הקרן המפורסם בחוברת זו ובאתר. הקרן יכולה לשתף גורמים נוספים במימון השיקום לאותם סעיפי ביצוע שאינם ב"סל השיקום."

מי מבצע את השיקום ומי מממן את העבודות?

השיקום מבוצע על ידי הקבלן שזכה במכרז פומבי שהקרן פרסמה, או בעל המחצבה האחרון שעבד בה.

הקרן משלמת עבור ביצוע העבודות ישירות לקבלן, כנגד ביצוע בפועל ואינה מעבירה תקציבים לרשויות המקומיות .

האם אפשר שאת העבודה יבצעו ספקי שירות מהאזור?

הקרן לשיקום מחצבות כפופה להוראות חוק חובת מכרזים ובהתאם לכך, לא ניתן לתת העדפה לספקי שירות מהאזור הגיאוגרפי הסמוך דווקא. הקרן מפרסמת מכרז פומבי בו נכללים תנאי סף המגדירים את הרשאים להשתתף במכרז, לפי סוג העבודות הנדרשות .

לאחר סיום השיקום - מי אחראי על האתר ומה תפקידו?

כאמור – עוד בטרם פרסום המכרז הפומבי לביצוע עבודות השיקום, מחתימה הקרן את הגוף אשר יקבל את השטח על הסכם בו הוא מתחייב לקבל אחריות על השטח ולתחזק אותו בגמר עבודות השיקום. בהתאם להסכם ,בסיום השיקום מוסרת הקרן את האחריות לשטח לגוף העתיד לקבל לחזקתו את השטח המשוקם ומאותו רגע הוא נמצא תחת אחריותו המלאה .

מפת התמצאות / איזור הצפון

מחצבת חורפייש

מתכנן: ערן געש, אדריכלות נוף ותכנון סביבתי

קיר חציבה, צילום: ערן געש

מיקום הפרויקט: סמוך לכפר חורפייש בצפון מערב שמורת הר מירון שבגליל העליון.

שותפים בפרויקט: המועצה המקומית חורפייש.

גודל שטח השיקום: 12 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: הכנת תכנית מפורטת לשיקום המחצבה להגשה למחוזית.

הוצאות תכנון בשנת 2019: 88,000 ₪

הפרויקט: שיקום מחצבת שיש לטובת מקום להתכנסות ואירועים, ולקיום פעילות תיירותית וקהילתית תוך שמירה על הערכים הקיימים באתר. באתר מחשופי סלע בעלי ערכיות נופית גבוהה, קירות חציבה מרשימים במראם ובגובהם, עצי אלון וצמחייה מקומית. במקום יוקם גן פסלים המשולב בנוף הגן, חניה, מערכת שבילים וניצול ההפרש הטופוגרפי שנוצר ליצירת תצפיות ומצפורים.

מבט לכיוון דרום, צילום: ערן געש

מחצבת חצור הגלילית

תכנון: רודי ברגר, אדריכלים ובוני ערים

מיקום הפרויקט: המחצבה שוכנת ממערב לישוב חצור הגלילית, היושב במורדות המזרחיים של הגליל העליון, צפונית מזרחית לצפת וצפונית לראש פינה.

שותפים בפרויקט: המועצה המקומית חצור הגלילית.

גודל שטח השיקום: 120 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: הכנת תכנית לשיקום המחצבה להגשה לוועדה המקומית והמחוזית.

הפרויקט: תכנית השיקום מציעה נטיעות עצים, תיאטרון פתוח, מתקני ספורט ומתקני משחק אשר יהפכו את המחצבה לאתר תיירותי לטובת שימוש ציבורי פתוח, מסחרי ותיירותי וכמוקד פארק ציבורי עיקרי של חצור לאירועי תרבות ולפעילות פנאי, נופש וספורט לתושבי המקום ואזור הצפון .

תמונות מהשטח מצב קיים

מחצבת צפת - קריית חב"ד

תכנון: ערן געש, אדריכלות נוף ותכנון סביבתי, ורודי ברגר, אדריכלים ובוני ערים

מיקום הפרויקט: המחצבה ממוקמת בתוך העיר צפת, הנמצאת על פסגות ההרים צפת וכנען, בחלקו המזרחי של הגליל.

שותפים בפרויקט: עיריית צפת.

גודל שטח השיקום: 20 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: הכנת תכנית לקראת הגשה לוועדה המקומית.

הוצאות תכנון בשנת 2019: 47,000 ₪

הפרויקט: בלב מחצבה נטושה, בהר כנען שבצפת, נבנו לפני כארבעים שנה שני בנייני מגורים ומבני ציבור הבנויים בשני מפלסים שונים בהתאם לטופוגרפית המחצבה. הצעת השיקום כוללת הסדרת מעבר בין המפלסים, הסדרה של אמצעים למניעת הדרדרות אבנים, הוספת תאורה, נטיעות ומטפסים מאחורי קיר המגן, לשיפור מראה הצוק והסדרת שטח החניה, כל זאת תוך מתן פתרון בטיחותי לשבילי ההליכה במתחם המגורים.

תכנית שיקום ופיתוח המחצבה. ערן געש

מחצבת קדרים - שיקום רצועה נופית

מתכננת: מיכל כהן פריאנטה, LANDCARE

אזור החיץ לשיקום. צילום: מיכל כהן פריאנטה

מיקום הפרויקט: המחצבה ממוקמת צפונית לכביש 85, בסמוך לישוב קדרים.

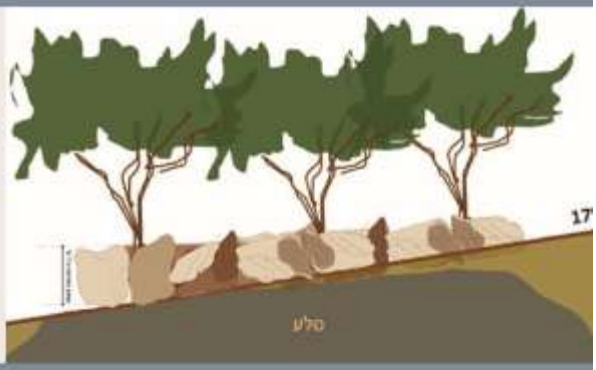
שותפים בפרויקט: רמ"י, מועצה אזורית גליל עליון, מועצה אזורית מרום הגליל, היישוב קדרים.

גודל שטח השיקום: 375 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: הכנת תכנית עבודה מפורטת לביצוע.

הוצאות תכנון בשנת 2019: 51,000 ₪

אומדן תקציב לביצוע : 1,300,000 ₪

הפרויקט: יצירת חייץ נופי ברצועה צרה בין כביש 85 ומחצבת קדרים. החייץ יתבצע בעזרת שילוב מקבצי עצים בחורש הטבעי ובשטחים מופרים, במטרה לטשטש את נוכחותה של המחצבה לנוסעים בכביש ולשפר את הנראות של השטחים המופרים הניצפים בדגש מהישוב קדרים.

סכמת שיקום מרחבית מחצבת קדרים. LANDCARE

הקרן לשיקום מחצבות

מחצבת גולני

מתכננת: נטע שמר - תכנון סביבה ונוף

המחצבה. מתוך דוח מועצה מקומית טורעאן

מיקום הפרויקט: מחצבת גולני נמצאת בגליל התחתון בקרבת צומת גולני. שטח התכנית לשיקום ממוקם בין שטחי המחצבה הפעילה ומטמנת טורעאן ממזרח והכפר טורעאן ממערב.

שותפים בפרויקט: המועצה המקומית טורעאן, המשרד להגנת הסביבה, רמ"י.

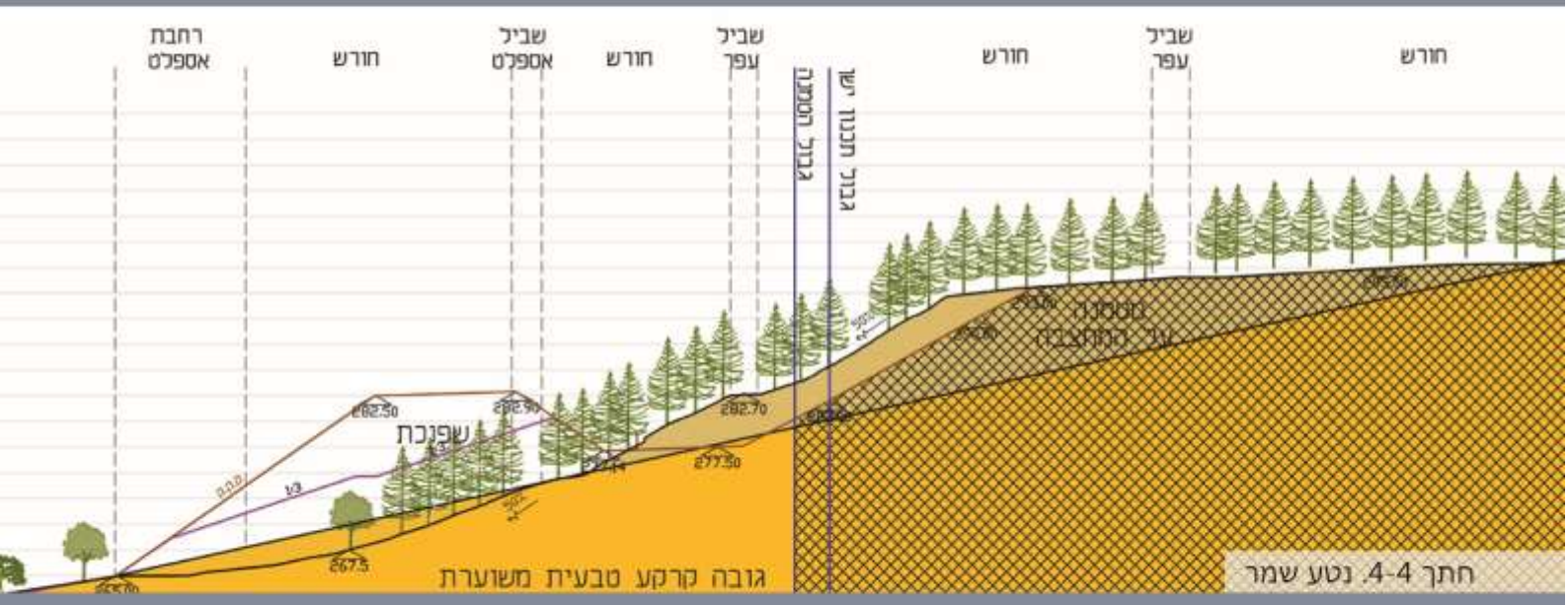
גודל שטח השיקום: 38 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: אושרה תוכנית עקרונית. המתנה לאישור המשרד להגנת הסביבה לסיום פעולת המטמנה והמתנה לסיום עבודות התשתית.

אילוסטרציה לאזור הפעילות. נטע שמר

הפרויקט: פיתוח נופי של חלק מהמחצבה הפונה ליישוב. השטח יהווה חייץ בין אזורי המגורים לבין שטחי חציבה והטמנת הפסולת, וישמש את הציבור לפעילויות חוץ כגון טיול ושהייה בחיק הטבע. הפיתוח יכלול טיילת נופית ובה שביל להולכי רגל ושביל אופניים, פינות ישיבה למנוחה ותצפית, פתרונות הסתרה לכיוון מזרח והסדרת גישה וחיבורים לשכונת המגורים ממערב.

חתך 4-4. נטע שמר

מחצבת יבנאל

מתכנן: טוך סרגוסי – אדריכלות נוף

מבט למחצבה. צילום: טוך סרגוסי

מיקום הפרויקט: בגליל התחתון, בסמוך ליישוב יבנאל, לצד כביש הגישה לבית הקברות ובריכת מקורות ובסמוך ליער קק"ל.

שותפים בפרויקט: המועצה המקומית יבנאל.

גודל שטח השיקום: 30 דונם.

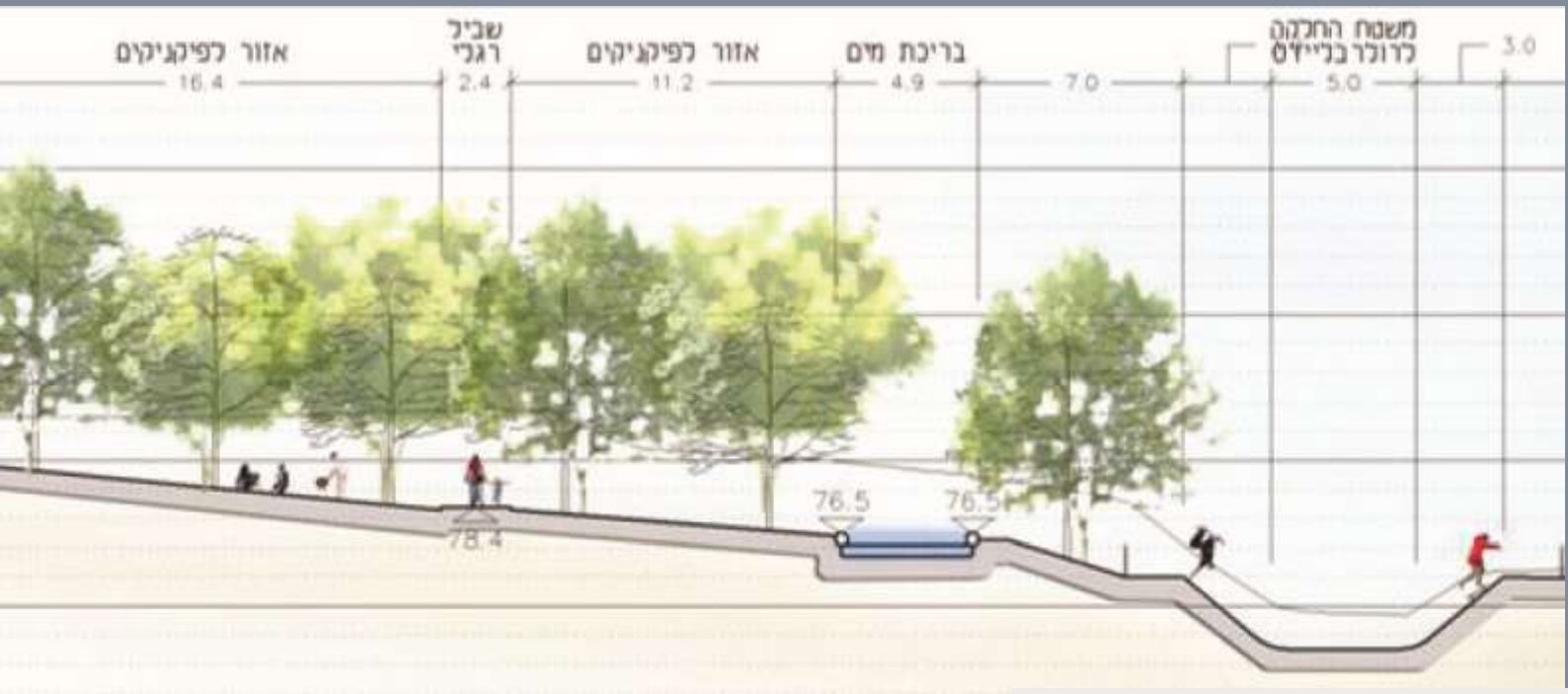
שלב השיקום לשנת 2019: אישור התכנית בוועדה המחוזית .

הוצאות תכנון בשנת 2019: 31,000 ₪

מבט לכנרת. צילום: טוך סרגוסי

הפרויקט: השיקום בא להסדיר מפגעים סביבתיים שנותרו במחצבה והתאמתו לשטח פארק. בפארק מתוכננים שבילי אופניים, שבילי טיול רגליים, תיאטרון פתוח, אזורי פיקניק, משחק ומנוחה ומגרשי חנייה לטובת הבאים לפארק. הפארק יהווה כפארק המרכזי בישוב יבנאל .

חתך רעיוני. טוך סרגוסי אדריכלות נוף

מחצבת כרם מהר"ל

תכנון: גרינשטיין – הרגיל אדריכלות נוף ותכנון סביבתי

תכנית שיקום המחצבה. גרינשטיין הרגיל

מיקום הפרויקט: המחצבה ממוקמת צפונית ליישוב כרם מהר"ל אשר בהר הכרמל, מתחת ובסמוך לדרך נוף כרמל העוברת ביער עופר.

שותפים בפרויקט: קק"ל והמועצה האזורית חוף הכרמל.

שלב השיקום לשנת 2019: נדון בלשכת התכנון, ממתינים לדיון חוזר.

הפרויקט: פיתוח אקסטנסיבי של אזור החציבה לקליטת קהל לפעילות פנאי, נופש ופעילות חינוכית, תוך שמירה על ערכי הטבע, הנוף והטופוגרפיה בתוך יער קק"ל. התכנית תכלול שיקום מדרונות מופרים, הסדרת הניקוז ואגירת מי הנגר בשלולית חורף, חיבורים לדרכים קיימות ולשביל ישראל, אזור לקליטת קהל בעל רחבה מרכזית, מצפורים ופינות ישיבה.

מחצבת כרם מהר"ל מצב קיים

מחצבת עין חרוד - שלב א'

מתכנן: ערן געש, אדריכלות נוף ותכנון סביבתי

מיקום הפרויקט: המחצבה נמצאת למרגלות הגלבוע, ליד מעיין חרוד, בסמוך לישוב הקהילתי גדעונה.

שותפים בפרויקט: קק"ל.

גודל שטח השיקום: 30 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: הפרויקט הסתיים ברבע הראשון של שנת 2019.

הוצאות ביצוע בשנת 2019: 1,420,000 ₪

סה"כ תקציב הפרויקט : 2,000,000 ₪

הפרויקט: סיום השיקום של ה"בור הצפוני" במחצבת עין חרוד, הפך את בור החציבה ליער פארק הכולל שבילי אופניים ואזור שהייה למבקרים. כחלק מהשיקום נסללו שבילים לצד גינון ובניית קירות תומכים. הוסדרו מגרשי חניה שישמשו את היוצאים לטיולים רגליים ולרכיבה על אופניים. הוצבו פינות ישיבה מבולדרים ובוצעו נטיעות בשטח המחצבה, בחניות ובשבילים המתוכננים.

מחצבת עין חרוד

מחצבת בית אלפא

מתכננת: דליה בולטנסקי, אדריכלית נוף

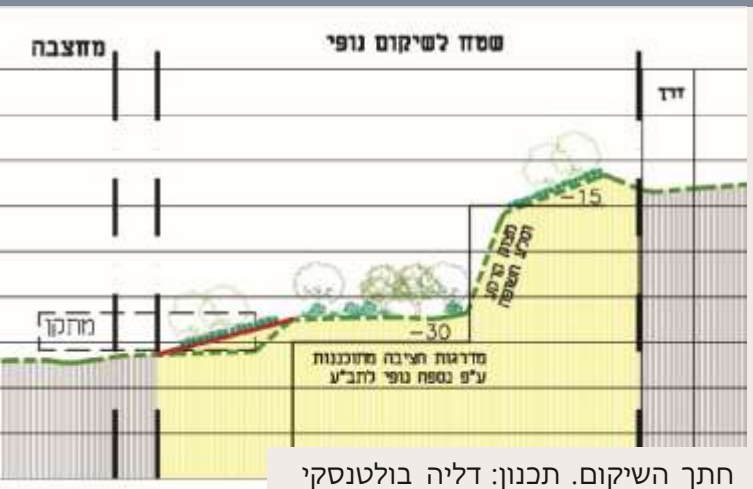
מיקום הפרויקט: בעמק חרוד, למרגלות הגלבוע, ליד גן השלושה ובסמוך לכביש 71.

שותפים בפרויקט: מועצה אזורית הגלבוע , רמ"י, רשות ניקוז ונחלים ירדן דרומי.

גודל שטח השיקום: 120 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: בתכנון .

הוצאות תכנון בשנת 2019: 57,000 ₪

חתך השיקום. תכנון: דליה בולטנסקי

הפרויקט: הסדרה טופוגרפית של אזור החציבה והחזרתו לשטח חקלאי נקי מאבנים גדולות. לאורך הכביש יבוצע שיקום נופי באמצעות שתילת עצים.

ערימות אספלט לפינוי

מצב קיים. צילום: דליה בולטנסקי

פרויקטים לביצוע שנת 2020 / איזור הצפון

מאור

מחצבת יחיעם כברי

מיקום הפרויקט: המחצבה נמצאת מדרום לכביש 89 וממזרח לכביש 70.

שותפים בפרויקט: משרד ראש הממשלה, משרד החקלאות, רשות ניקוז גליל מערבי ומועצה אזורית מטה אשר, משרד האנרגיה אגף המחצבות.

גודל שטח השיקום: 150 דונם.

שלב התכנון לשנת 2019: תחילת תכנון (ע"י רשות ניקוז גליל מערבי)

הפרויקט: בשנים האחרונות אירעו מספר מקרים של שיטפונות בתחום העיר נהריה. משרד ראש הממשלה באמצעות רשות ניקוז גליל מערבי מכינים תכנית לבניית מאגר ויסות והחדרה במחצבת יחיעם וביקשו את השתתפות הקרן בשיקום המחצבה. מאגר זה יבנה במסגרת הנחיות תמ"א 34 על שטח המיועד להחדרה וויסות נגר במחצבת יחיעם / געתון.

מתוך דו"ח הידרולוגי. הוכן ע"י מ.רחנטל מהנדסים

מלכיה

מתכננים: ז"ק רייכר אדריכלות נוף

מיקום הפרויקט: קיבוץ מלכיה, השוכן ברכס הרי נפתלי, וצופה ממזרח על הר החרמון, הרי הגולן ועמק החולה וממערב גובל בגבול לבנון.

שותפים בפרויקט: המועצה האזורית גליל עליון והמועצה לשימור אתרים.

גודל שטח השיקום: 5 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: אושרה תוכנית מפורטת ומקודמת הכנת תכניות עבודה מפורטות לביצוע.

הוצאות תכנון בשנת 2019: 12,000 ₪

אומדן לביצוע בשנת 2020: 2,000,000 ₪

תכנית שיקום המגרסה. ז"ק רייכר אדריכלות נוף

הפרויקט: מתחם המחצבה הנטושה יהפוך לפארק ציבורי ואתר מבקרים סביב למבנה המגרסה, הניצב בראש הגבעה. התכנית כוללת שבילי סיור שיאפשרו מבטים מזוויות שונות על המבנה, נקודת התאספות והסבר, שולחנות פיקניק מוצלים ונקודות אתנחתא. התכנון מדגיש את הסביבה הנופית על ידי שמירת המבטים מהאתר לכיוון הר החרמון מצפון והר אביבים ממערב.

המגרסה במלכיה. צילום: אוהד לבנת , מנהל מחלקת הנדסה מ.א גליל עליון

מחצבת מג'ד אל כרום

מתכננת: יעל בר מאור, סטודיו לאדריכלות נוף

מחשוף סלע קיים. צילום: יעל בר מאור

מיקום הפרויקט: המחצבה נמצאת ביישוב מג'ד אל כרום השוכן בבקעת בית הכרם, צפונית מערבית לכרמיאל. המחצבה ממוקמת דרומית לכביש 85 בסמוך לבית הקברות של מג'ד אל כרום.

שותפים בפרויקט: קק"ל, מועצה מקומית מג'ד אל כרום ואשכול בית הכרם.

גודל שטח השיקום: 20 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: הפרויקט בשלב הכנת תוכניות עבודה מפורטות ולקראת הוצאת היתר בנייה.

הוצאות תכנון בשנת 2019: 17,000 ₪

אומדן לביצוע בשנת 2020: 1,000,000 ₪

אומדן תקציב לביצוע: 3,000,000 ₪

הפרויקט: בשטח המחצבה הנטושה יבוצע פיתוח אקסטנסיבי של אזור היער, המאפשר פעילות פנאי ונופש ופעילות חינוכית תוך שמירה על ערכי הטבע, הנוף והטופוגרפיה. השיקום המתוכנן כולל מקומות ישיבה ופיקניק, ושבילי טיול המובילים לתצפיות המשקיפות על נוף כרמי הזיתים, זאת תוך יצירת טרסות עם עצי בוסתן, ושמירה על הנוף החקלאי.

תכנית שיקום המחצבה. יעל בר מאור, סטודיו לאדריכלות נוף

נשר - שיקום מחצבות האגמים

מיקום הפרויקט: המחצבה נמצאת בתחום העיר נשר מצפון לכביש 75.

שותפים בפרויקט: עיריית נשר.

גודל שטח השיקום: 1,500 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: טרום תכנון, חתימת חוזה בין הקרן לעיריית נשר. מתוכנן לתחילת תכנון בשנת 2020.

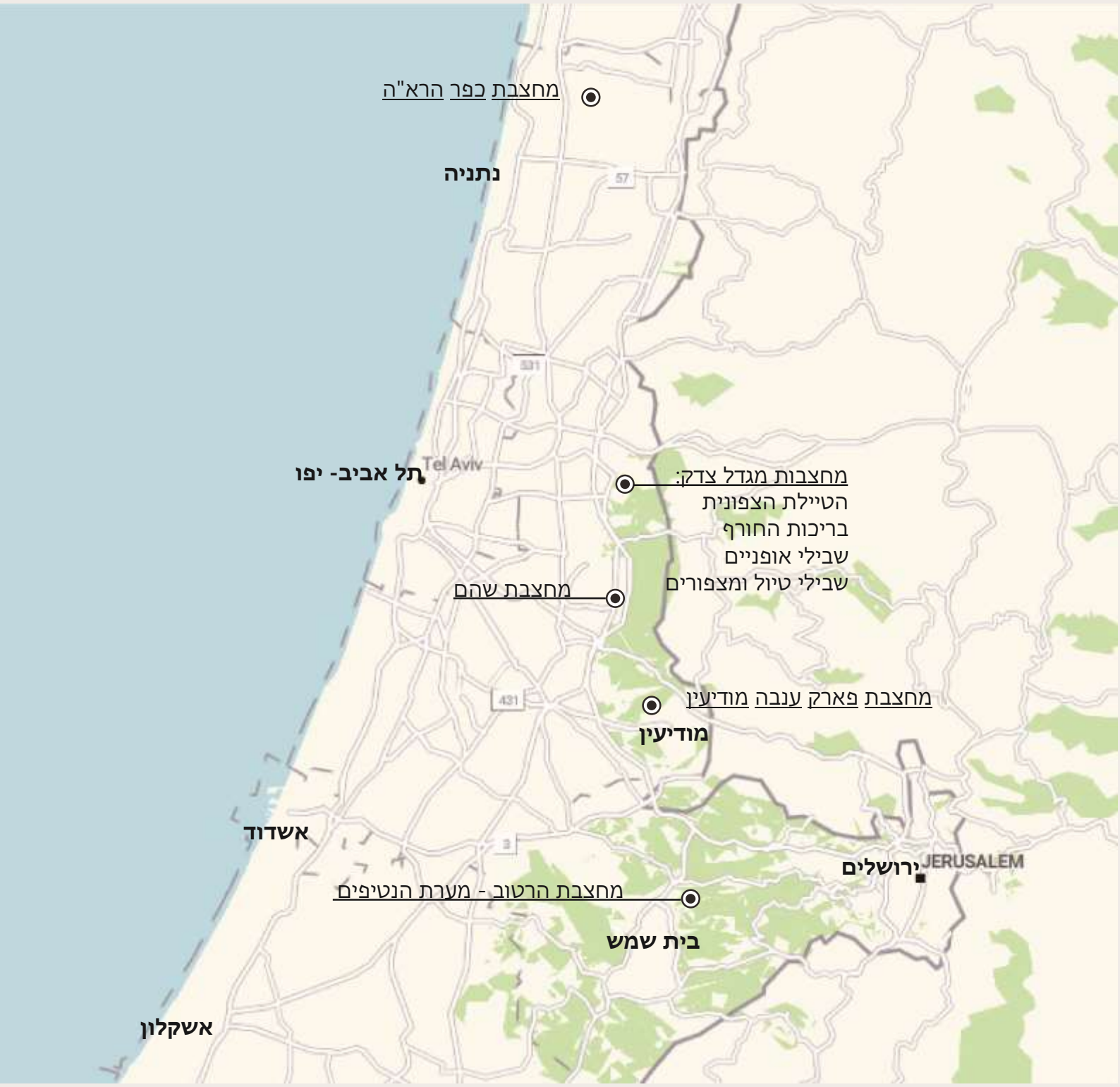
תמונת רחפן של האגמים

הפרויקט: שיקום המחצבה על ידי יצירת פארק עירוני המשלב טבע עם פעילויות חברתיות, ספורטיביות ותרבותיות. במקום יתוכנן פארק שעשועים, מתחמי ספורט, אזור קמפינג, אמפי וטיילת נגישה סביב האגמים ובשטח הכולל שבילי הליכה ושבילי אופניים, גשרים להולכי רגל מעל נחל הקישון הסובב את האגמים. כמו כן יוכשרו אזורי חנייה רחבים שיכללו גם תחנות אוטובוסים לתחבורה הציבורית וחניה נגישה לבעלי מוגבלויות.

הדמיה רעיונית לפארק. מתוך מצגת קונספט של עירית נשר

מפת התמצאות / איזור המרכז

מחצבות מגדל צדק - בריכות חורף

מתכנן: ערן געש, אדריכלות נוף ותכנון סביבתי

מיקום הפרויקט: גן לאומי מגדל צדק - בסמוך לשכונות החדשות של ראש העין.

שותפים בפרויקט: רשות הטבע והגנים ועיריית ראש העין.

גודל שטח השיקום: 80 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: הסתיים.

הוצאות ביצוע בשנת 2019: 1,700,000 ₪

סה"כ תקציב הפרויקט : 3,900,000 ₪

מצפור ליד בריכה D. צילום: ערן געש

שביל טיול מצעים. צילום: ערן געש

הפרויקט: הקמת מספר גופי מים עונתיים (בריכות חורף) בגדלים שונים ויצירת מגוון בתי גידול בני קיימא שיהוו מוקד למערכת אקולוגית, נופית, טיילות וחינוך שתשתלב במערך התכנוני הכולל של גן לאומי מגדל צדק. בבריכות תוכנן מערך קליטת קהל המהווה חלק מהמערכת הכוללת של הנגשת נקודות עניין בגן לאומי מגדל צדק, הכולל שבילי הליכה בדרגות פיתוח שונות, נקודות תצפית ועוד.

בריכות החורף בתמונת רחפן

מחצבות מגדל צדק - הטיילת הצפונית

מתכננים: גיא שלף ורז מטלון

חיבור בין הטיילת לשכונה.

מיקום הפרויקט: גן לאומי מגדל צדק - בסמוך לשכונות החדשות של ראש העין.

שותפים בפרויקט: רשות הטבע והגנים ועיריית ראש העין.

גודל שטח השיקום: 250 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: בביצוע.

הוצאות ביצוע בשנת 2019: 9,900,000 ₪

אומדן לביצוע בשנת 2020: 14,700,000 ₪

סה"כ תקציב הפרויקט: 35,000,000 ₪
במימון הקרן לשיקום מחצבות ועוד
18,000,000 ₪ במימון גורמים אחרים

הפרויקט: הפרויקט כולל הכשרת חניות, שבילי טיול רגליים הכוללים שדרת טיול מוצלת, שבילי אופניים, שטחי נטיעות, משתלה קהילתית ועוד. כחלק מהפרויקט יוסרו מפגעים קיימים ותבוצע הסדרה בטיחותית של האזור. הטיילת הצפונית תהווה ציר מקשר בין השכונות החדשות בעיר לשטחים הירוקים הפתוחים והשכונות הוותיקות.

תוואי הטיילת וברקע המצודה.

מחצבות מגדל צדק - שביל אופניים

מתכנן: משה דרור

מיקום הפרויקט: גן לאומי מגדל צדק - בסמוך לשכונות החדשות של ראש העין.

שותפים בפרויקט: רשות הטבע והגנים ועיריית ראש העין.

אורך תוואי השיקום: 4 ק"מ.

שלב השיקום לשנת 2019: בביצוע.

הוצאות ביצוע בשנת 2019: 2,400,000 ₪

אומדן לביצוע בשנת 2020: 500,000 ₪

אומדן תקציב לביצוע: 3,000,000 ₪

הפרויקט: הקמת שביל טיול לאופניים באורך של כ- 4 ק"מ בדרגת רכיבה קלה המתאימה למשפחות.
בנוסף להקמת השביל יוקמו לאורכו נקודות עניין לקליטת קהל כמו נקודות תצפית, מסתורים לצפייה בבעלי חיים ועופות, נקודות עצירה ומנוחה ועוד, תוך התייחסות למערכת הכוללת של הגן הלאומי. שביל האופניים ינגיש ויקשר לציבור את המתחמים המרכזיים בגן הלאומי ויעצים ערכים של טבע ומורשת באמצעות חווית הרכיבה.

השבילים במהלך עבודות ההקמה

הקרן לשיקום מחצבות

מחצבות פארק ענבה - מודיעין

מתכנן: מיכאל עוזרמן, עד אדריכלי נוף בע"מ

מבט פרספקטיבי כבשן 11. עד אדריכלי נוף

מיקום הפרויקט: במרכז הארץ, מול כביש מס' 1 ובסמיכות לתחנת הרכבת וצירי התנועה מתוך העיר מודיעין וסביבתה.

שותפים בפרויקט: קק"ל ועיריית מודיעין – מכבים - רעות.

גודל שטח השיקום: 130 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: היערכות להכנת תכניות עבודה מפורטות.

כבשן מס' 11

הפרויקט: פארק אזורי בעל איכויות נופיות, היסטוריות וארכיאולוגיות, תוך הבלטת כבשני הסיד המפוזרים בשטח הפארק. בשטח יסללו שבילי הליכה, חלקם מונגשים וכן שבילי אופניים שישתלבו עם השבילים הקיימים ביערות מסביב. יסלל חניון שבו יותקנו מתקנים קולטי קהל לפעילות פנאי ונופש בחיק הטבע.

מבט פרספקטיבי כניסה לפארק הכבשנים. עד אדריכלי נוף

מחצבת הרטוב - מערת הנטיפים

מיקום הפרויקט: המחצבה ומערת הנטיפים נמצאים בסמוך לעיר בית שמש .

שותפים בפרויקט: רשות הטבע והגנים.

גודל שטח השיקום: 20 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: טרום תכנון , היערכות לבחירת צוות התכנון כולל יועצים .

הפרויקט: שיקום המחצבה על ידי הסדרת כביש גישה לאתר מערת הנטיפים, לכלי רכב והולכי רגל והסדרת נגישות נוחה לבעלי מוגבלויות. פיתוח של כ- 350 מקומות חנייה כולל חניות לאוטובוסים ונכים. הסדרת שטח לקליטת קהל ושיקום ופיתוח נופי של הבור ומדרגות החציבה.

חתך חציבה .
דורון שיינמן אדריכלים

פרויקטים לביצוע שנת 2020 / איזור המרכז

דל
צד
ק

מחצבת כפר הרא"ה

מתכנן: זאב קליין

תכנית פיתוח. זאב קליין

מיקום הפרויקט: מחצבת כורכר הממוקמת בדרום הישוב כפר הרא"ה, השייך למועצה אזורית עמק חפר.

שותפים בפרויקט: מועצה אזורית עמק חפר והיישוב כפר הרא"ה.

גודל שטח השיקום: 3 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: סיום תכנון והכנה למכרז .

אומדן לביצוע בשנת 2020: 400,000 ₪.

הפרויקט: יצירת ריאה ירוקה בתוך המרקם הבנוי של כפר הרא"ה והפיכתה לאזור לפעילות פנאי ומנוחה, תוך הסדרת נושאי הבטיחות של המצוק, פיתוח גנני, שביל מצעים ונטיעות, הקמת פינות ישיבה שיאפשרו הדרכה. כמו כן, יבנו מדרגות שיחברו בין הגינה לאזור הציבורי מעל המחצבה.

מחצבות מגדל צדק - שבילי טיול ומצפורים

מתכננים: אסף קשטן ואלון בלום, א.ב מתכננים

מבט על המצוק. מתוך מצגת של א.ב מתכננים

מיקום הפרויקט: גן לאומי מגדל צדק - בסמוך לשכונות החדשות של ראש העין.

שותפים בפרויקט: רשות הטבע והגנים ועיריית ראש העין.

גודל שטח השיקום: 20 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: תכנון מפורט לקראת יציאה למכרז.

הוצאות תכנון בשנת 2019: 245,000 ₪

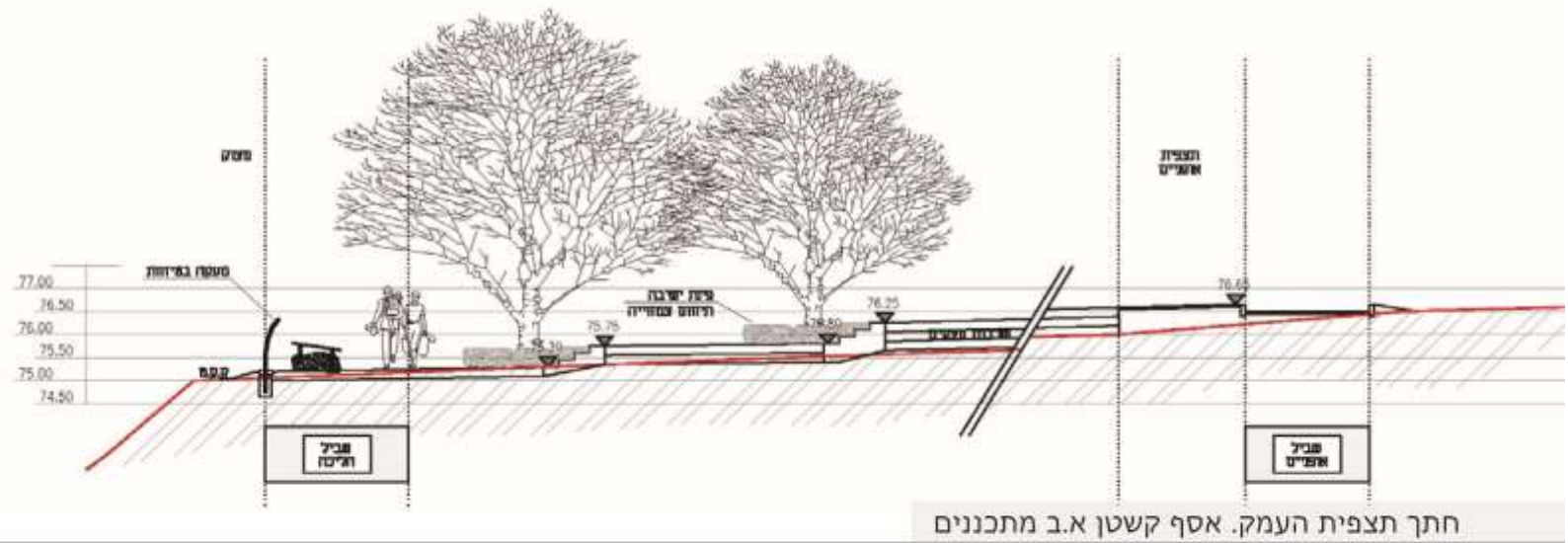
אומדן לביצוע בשנת 2020: 2,000,000 ₪

אומדן תקציב לביצוע: 8,300,000 ₪

תכנית תצפית העמק.

הפרויקט: הכשרה של שבילי הליכה ברמות שונות לקישור בין מוקדי עניין בגן הלאומי מגדל צדק (המצודה, בריכות החורף, מורשת החציבה וכו') וחשיפת המטייל לערכי טבע, מורשת ונוף. השבילים יעברו דרך המוקדים ההיסטוריים, כגון אתרי החציבה, המצודה וקבר השיח', נופי הבוסתנים, חניוני הלילה ונקודות עניין ותצפית הפזורים לאורכם. מערכת השבילים ישלבו רחבות מוצלות למנוחה ושהייה ושילוט להכוונת המטיילים.

חתך תצפית העמק. אסף קשטן א.ב מתכננים

מחצבת שהם

מתכנן: קבוצת סוף מערב אדריכלים

תכנית פיתוח רעיונית. מתוך מצגת של קסם אדריכלים

מיקום הפרויקט: המחצבה נמצאת ממזרח לכביש 444 ליד שהם.

שותפים בפרויקט: מועצה מקומית שהם , קק"ל.

גודל שטח השיקום: 25 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: תכנון מפורט באמצעות מועצה מקומית שהם .

אומדן לביצוע בשנת 2020: 1,500,000 ₪

אומדן לביצוע הפרויקט: 7,000,000 ₪

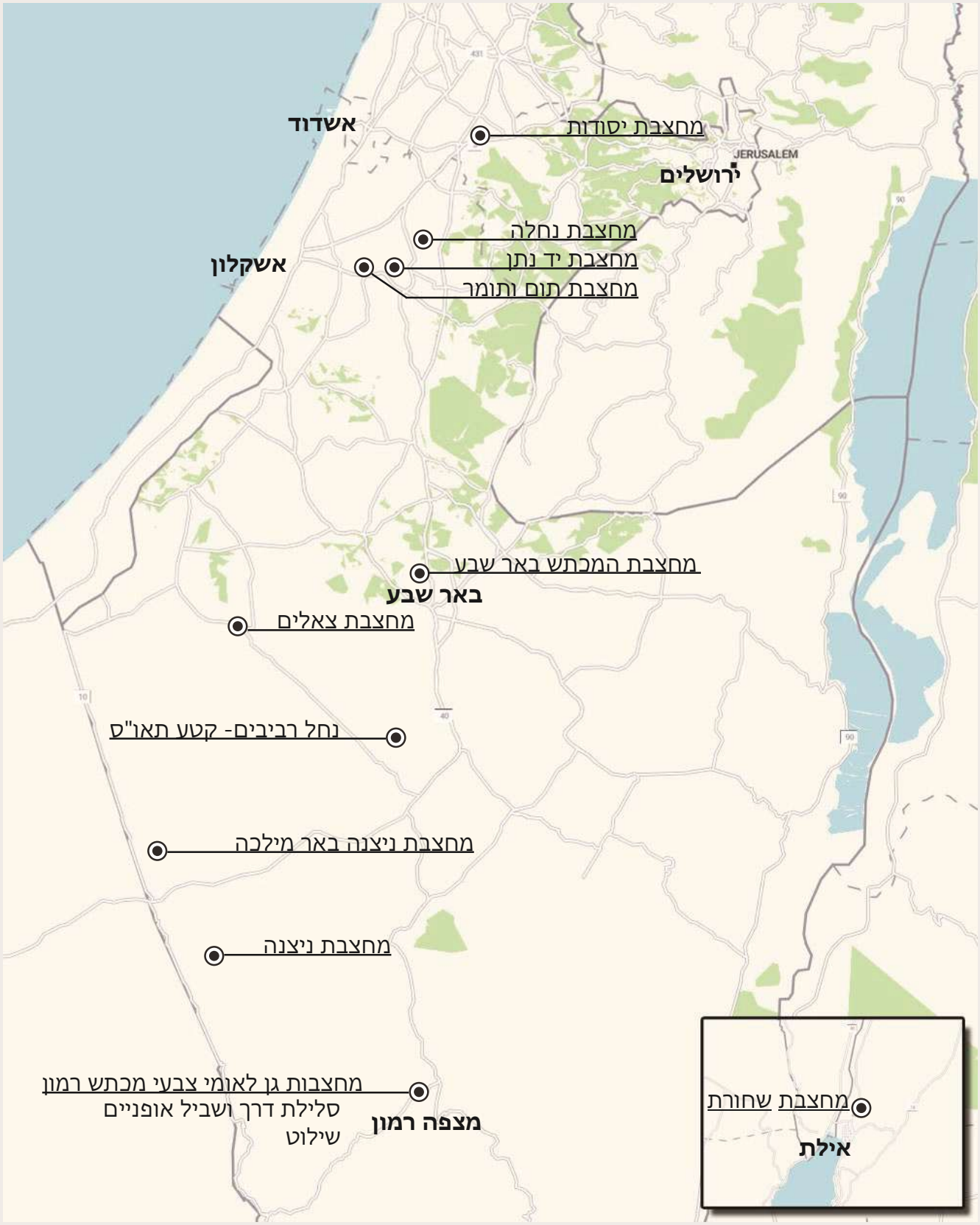

הפרויקט: בשטח המחצבה הנטושה מתוכנן הקמת אמפיתאטרון, חניה, אזורי פיקניק, טיילת לאורך מצוק המחצבה, חניון לינת שטח מסודרת למטיילי שביל ישראל , שביל אופניים ומצפורים. השיקום יחבר בין פארק שהם של קק"ל לעיר לשהם, זאת מתחת לכביש 444.

מחצבת שהם מצב קיים

מפת התמצאות / איזור הדרום

מחצבת יסודות

מתכנן: איתמר בן שדה, אדריכל נוף

מיקום הפרויקט: נמצא בקרבת נחל שורק , ממערב לישובים יסודות ונצר סירני.

שותפים בפרויקט: מועצה אזורית נחל שורק ורשות ניקוז שורק לכיש.

גודל שטח השיקום: 100 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: הכנת תכנית להגשה לוועדה המקומית .

הפרויקט: התכנית תסדיר סטטוטורית את ייעודי הקרקע בשטח המחצבה. חלק משטחי המחצבה מיועדים להרחבת בית העלמין והסדרת כביש הגישה לבית הקברות, חלק מהשטחים ישוקמו כשטחים לחקלאות.

מחצבת יסודות מצב קיים. צילום: איתמר בן שדה

מחצבת נחלה - הטמנת כתבי קודש

מתכנן: איתמר בן שדה, אדריכל נוף

מיקום הפרויקט: סמוך ליישוב נחלה שבמועצה אזורית יואב.

שותפים בפרויקט: מועצה אזורית יואב.

גודל שטח השיקום: 63 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: הכנת תכנית מפורטת והגשתה לוועדה מחוזית .

הפרויקט: במחצבה הנטושה יוטמנו כתבי קודש והיא תעבור שיקום נופי להחזרת השטח החקלאי לקדמותו.

מחצבת נחלה מצב קיים. צילום: איתמר בן שדה

מחצבת יד נתן

מתכננים: ז"ק רייכר אדריכלות נוף ושירי בירן

מצוק הכורכר. ז"ק רייכר אדריכלות נוף

מיקום הפרויקט: ממזרח למושב יד נתן, הממוקם בין אשקלון לקרית גת, בתחומי מועצה אזורית לכיש.

שותפים בפרויקט: קק"ל, מועצה אזורית לכיש ומושב יד נתן.

גודל שטח השיקום: 90 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: הכנת תכנית מפורטת לקראת הגשה לוועדה המקומית למתן היתר בניה.

הוצאות תכנון בשנת 2019: 23,000 ₪

אומדן לביצוע הפרויקט בשנת 2020: 1,000,000 ₪

הפרויקט: שיקום שני בורות חציבה תוך שימור האיכויות הנופיות באמצעות נטיעות וזריעה של מינים מקומיים בשילוב מערך שבילי הליכה ואזור למטרות חינוך סביבתי לילדי האזור. בבור הדרומי יבוצע שימור אקולוגי שיאפשר צפיה בשרקרקים המקננים במצוק הכורכר. התכנון מחבר בין המחצבה ויער שחר.

תכנית פיתוח המחצבה. ז"ק רייכר אדריכלות נוף

מחצבת תום ותומר

מתכננת: טוך סרגוסי אדריכלות נוף

ביצוע שביל מונגש ומעקה. צילום: טוך סרגוסי

מיקום הפרויקט: בסמוך לקיבוץ נגבה בתחום מועצה אזורית יואב.

שותפים בפרויקט: מועצה אזורית יואב.

גודל שטח השיקום: 314 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: בביצוע.

הוצאות ביצוע בשנת 2019: 130,000 ₪

אומדן לביצוע בשנת 2020: 2,000,000 ₪

סה"כ תקציב הפרויקט: 2,000,000 ₪

הפרויקט: השטח המשוקם מצטרף לאתר הנצחה קיים. התכנית כוללת הסדרת המקום לייעודו כשטח ציבורי פתוח. במסגרת השיקום תוסדר רחבת הכניסה ותוקם פרגולת גפנים. הצמחייה הארץ ישראלית במקום תישמר, יוסדר הניקוז, ישמרו מצוקי החציבה. המפלס העליון יודגש בעזרת שביל טיול המקיף את המחצבה השקועה כולל גשר ונקודות תצפית. גן הזיכרון ישמר ויוסדר אזור המיועד לערבי שירה בציבור המתקיימים במקום.

ביצוע גידור סביב לשון חציבה. צילום: טוך סרגוסי

מחצבות גן לאומי צבעי מכתש רמון - סלילת דרך ושביל אופניים

מתכנן: חברת ת.ה.ן תכנון הנדסי בע"מ - מוטי פריד

מיקום הפרויקט: במכתש רמון - בין כביש 40 לחניון לילה חאן בארות.

שותפים בפרויקט: רשות הטבע והגנים והמועצה המקומית מצפה רמון.

גודל שטח השיקום: 2,300 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: הסתיים (למעט שני מקטעים).

הוצאות ביצוע בשנת 2019: 3,150,000 ₪

אומדן לביצוע בשנת 2020: 1,000,000 ₪

סה"כ תקציב הפרויקט: 7,000,000 ₪

הפרויקט: סלילה ושיקום של דרך גישה לגן לאומי "ציר צבעי הרמון", באורך של כ- 8 ק"מ. סלילת הדרך מאפשרת מעבר לטיולים ברכב, לרוכבי האופניים ולמטיילים הרגליים. הדרך תכלול רצועת הפרדה ושביל טיול להולכי רגל. במסלול השיקום מספר מוקדי עניין, לידם יתוכננו מפרצי חנייה קטנים שיאפשרו ירידה מהרכב על מנת לחוות את האתר. כמו כן, הדרך תלווה בשילוט והסברים על התופעות הגאולוגיות המגוונות הנמצאות באתר. הדרך תחליף דרך קיימת ותהפוך להיות הכניסה הראשית למזרח מכתש רמון.

פרגולות ופינות ישיבה בפארק צבעי מכתש רמון

מחצבת צאלים

מתכנן: איתמר בן שדה, אדריכל נוף

בריכות השיקוע. צילום: איתמר בן שדה

מיקום הפרויקט: בסמוך לשטחים החקלאיים של קיבוץ צאלים, באגן נחל הבשור.

שותפים בפרויקט: רשות ניקוז שקמה בשור , מועצה אזורית אשכול.

גודל שטח השיקום: 315 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: הפרויקט הוגש לוועדה המחוזית .

הוצאות תכנון בשנת 2019: 100,000 ₪

הפרויקט: שטח המט"ש שנסגר יעבור שיקום נופי הכולל כיסוי שתי בריכות השיקוע, עיצוב טופוגרפי ונטיעות. בשטח יהיו מוקדי תיירות ושבילי טיול רגליים. יבוצעו עבודות עפר להסדרת אפיק הנחל .

מחצבת צאלים. צילום: איתמר בן שדה

מחצבות ניצנה - באר מילכה

מתכננת: שרון חפר חייקין אדריכלית נוף | גיאוטבע ייעוץ סביבתי |
תכנון הנדסי: רוני חלמיש, אפיק הנדסה סביבה והידרולוגיה

מיקום הפרויקט: המחצבה נמצאת כשני ק"מ מגבול מצרים, גובלת בכביש כמהין-באר מילכה ממזרח, בשמורת טבע חולות עגור בצפון, בשדות חקלאיים מדרום-מערב ובכביש קדש ברנע-באר מילכה מדרום. היא סמוכה ליישובים באר מילכה וקדש ברנע.

שותפים בפרויקט: רשות ניקוז שקמה בשור, מועצה אזורית רמת נגב, רט"ג.

גודל שטח השיקום: 1,260 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: בתכנון לקראת הכנת תוכנית ניקוז.

הוצאות תכנון בשנת 2019: 170,000 ₪

הפרויקט: מחצבת ניצנה היא מחצבת אגרגטים בערוץ נחל ניצנה. התכנון יטפל בבורות החציבה וערמות החומר הטפל וישמור על ערוצי הזרימה הקיימים בכדי למנוע הצפות, לא לפגוע בצמחיה שהתפתחה במקום ויאפשר את חזרתם של בעלי החיים לאזור. בנוסף יתבצע שיקום נופי ונקודות עניין תיירותיות.

מחצבת ניצנה - באר מילכה. צילום: שרון חפר חייקין

מחצבות ניצנה

מתכננות: צופיה רוזנר סלע ואיריס ברנשטיין

דרדרת מצוק. צילום: צופיה רוזנר

מיקום הפרויקט: בקטע נחל ניצנה הקרוב לגן לאומי ניצנה.

שותפים בפרויקט: מועצה אזורית רמת נגב.

גודל שטח השיקום: 1,320 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: הכנת תכנית עבודה מפורטת לקראת הגשה לוועדה המקומית למתן היתר בנייה .

אומדן לביצוע הפרויקט בשנת 2020:
360,000 ₪

הפרויקט: תכנית השיקום תטפל בהשבת תוואי הנחל למצבו הטבעי, עד כמה שניתן, תוך פיזור מערומי המחצבה בתחומי הנחל ומילוי בורות החציבה. תוקם טיילת למטרת תצפית נוף, שביל אופניים ומצפורים תוך שמירה על רצף המסדרון האקולוגי מהר הנגב לפתחת ניצנה.

מבט אל ערמות העפר ממזרח. צילום: צופיה רוזנר

מחצבת נחל שחורת

מתכננת: יעל בר- מאור, סטודיו לאדריכלות נוף | תכנון הנדסי: לביא- נטיף מהנדסים

מיקום הפרויקט: צפונית לאילת.

שותפים בפרויקט: רשות ניקוז ערבה.

גודל שטח השיקום: 150 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: בביצוע.

הוצאות ביצוע בשנת 2019: 2,170,000 ₪

אומדן לביצוע בשנת 2020: 3,000,000 ₪

סה"כ תקציב הפרויקט: 7,500,000 ₪
במימון הקרן לשיקום מחצבות ו-7,500,000 ₪ נוספים במימון גורמים אחרים.

המחצבה לאחר אירוע שיטפון.
צילום: א.ד עידן חדש

הפרויקט: בניית שני מאגרים לריסון שיטפונות בכניסה לעיר אילת, שיעכבו וימתנו את עוצמת מי השיטפונות ומניעת הגעתם לכביש. הפרויקט כולל קליטת מי הנגר העילי והחדרתם למי התהום, תוך הסדרת אפיק הנחל ופיתוח השטח כשטח פתוח. בנוסף, מתוכננת טיילת ונקודות תצפית שמהן ניתן יהיה להשקיף על שני מאגרי המים.

המחצבה במהלך עבודות הפיתוח. צילום: יעל בר מאור, סטודיו לאדריכלות נוף

פרויקטים לביצוע שנת 2020 / איזור הדרום

סטודיו MA

מחצבת המכתש באר שבע

מתכנן: אד' אמיר לוטן, סטודיו MA

תכנית שיקום ופיתוח לפארק. סטודיו MA

מיקום הפרויקט: המחצבה נמצאת בשכונה ד' בעיר באר שבע.

שותפים בפרויקט: עיריית באר שבע.

גודל שטח השיקום: 48 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: הפרויקט בשלב תכנון מפורט והכנה לקראת יציאה למכרז באמצעות עיריית באר שבע.

אומדן תקציב לביצוע הפרויקט:
33,500,000 ₪ במימון הקרן לשיקום מחצבות ועוד 14,000,000 ₪ במימון עירית באר שבע.

הפרויקט: שיקום המחצבה על ידי יצירת פארק עירוני רחב היקף לרווחת תושבי העיר באר שבע ובעיקר לתושבי שכונה ד'. במרכז הפארק אזורי ספורט ומתקני משחקים, שבילי הליכה, הצללות, ריהוט גן, בריכת דגים, גינון, גידור וחניות צמודות דופן. במפלס העליון, מפלס הרחוב, בטבעת המקיפה את הפארק מתוכננת טיילת, אזור פיקניק ושביל אופניים.

הדמיה של הטיילת העילית. סטודיו MA

מחצבות גן לאומי צבעי מכתש רמון - שילוט

כתיבה מדעית: ד"ר עמיר אידלמן, גיאולוג | אוצרת: שרון עמבר | מעצבים: סטודיו אבידני

הדמיה שלט חלון. סטודיו אבידני

מיקום הפרויקט: במכתש רמון - בין כביש 40 לחניון לילה חאן בארות.

שותפים בפרויקט: רשות הטבע והגנים והמועצה המקומית מצפה רמון.

גודל שטח השיקום: 2,300 דונם.

שלב השיקום לשנת 2019: עריכת תוכן השלטים ועיצובם .

הוצאות תכנון בשנת 2019: 87,000 ₪

אומדן לביצוע הפרויקט בשנת 2020: 500,000 ₪

אומדן תקציב לביצוע הפרויקט: 500,000 ₪

הדמיה שלט הסבר. סטודיו אבידני

הפרויקט: הכנת שילוט והסברים על התופעות הגאולוגיות המגוונות הנמצאות באתר, לכל נקודות העניין לאורך הכביש .

הדמיה של שלט הכניסה לגן הלאומי. סטודיו אבידני

מחצבת נחל רביבים - קטע תאו"ס

מתכננת: יעל בר- מאור, סטודיו לאדריכלות נוף | תכנון הנדסי: הידרומודול, פולק שמואל בע"מ

מבט אל נחל רביבים. יעל בר מאור

מיקום הפרויקט: באפיק נחל רביבים שברמת הנגב, ליד קיבוץ רביבים והיישוב ביר הדאג'.

שותפים בפרויקט: רשות ניקוז שקמה בשור והמועצה האזורית רמת-נגב.

גודל שטח השיקום: 400 דונם.

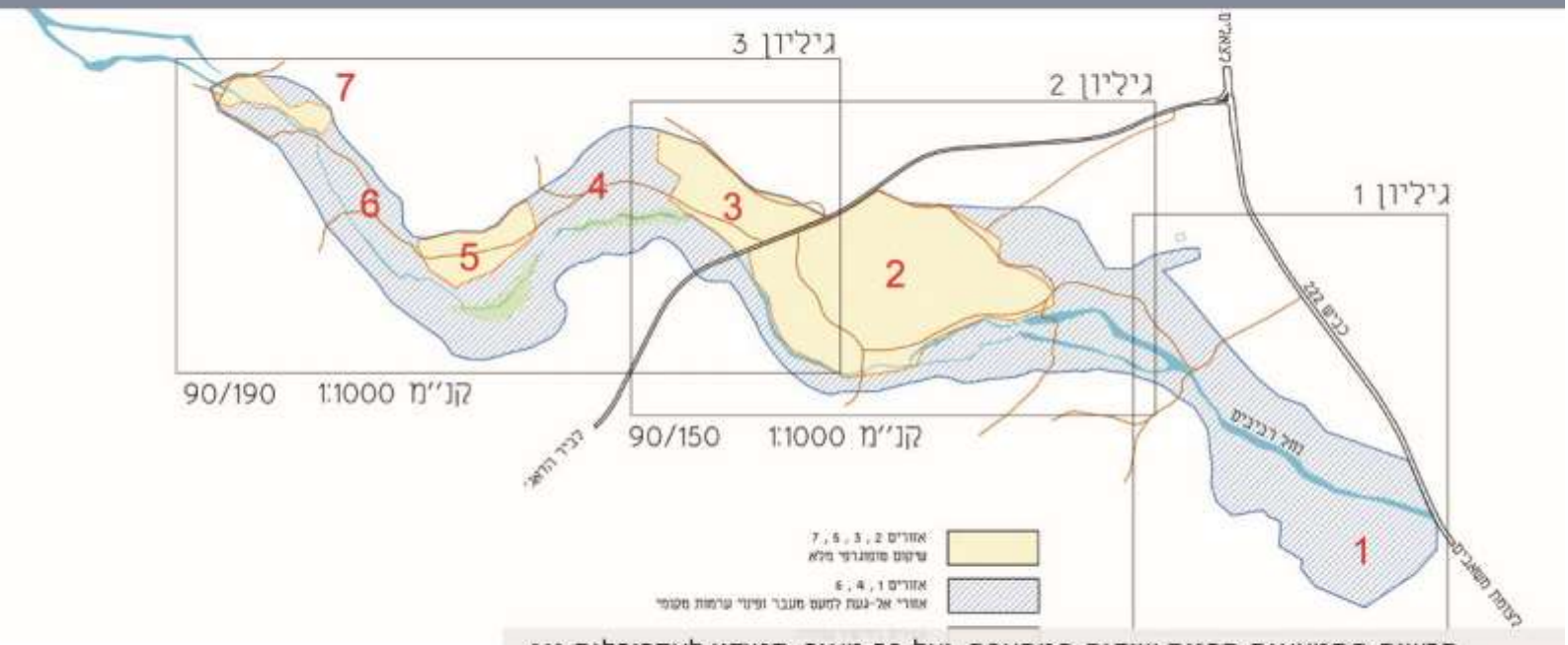
שלב השיקום לשנת 2019: תכנון מפורט לקראת ביצוע.

אומדן לביצוע בשנת 2020: 1,500,000 ₪

אומדן תקציב לביצוע: 7,500,000 ₪

הפרויקט: שיקום אזור החציבה והסדרת הנחל כולל בניית אגן ניקוז להשהיית מי נגר. השיקום ייעצב את הטופוגרפיה באזור המחצבה באופן המדמה את המורפולוגיה הטבעית האופיינית לאזור. כמו כן, יוסדר משטר מי הנגר והבורות בנחל המהווים סכנה בטיחותית לתושבים הגרים בסמיכות למחצבה הנטושה.

תרשים התמצאות תכנית שיקום המחצבה. יעל בר מאור, סטודיו לאדריכלות נוף

דו"ח הכנסות והוצאות

1 לינואר 2019 עד 31 לדצמבר 2019

הכנסות)אלפי שקלים(

הכנסות מבעלי המחצבות	18,623

הוצאות)אלפי שקלים(

שיקום מחצבות	22,327
הנהלה וכלליות*	2,730
סה"כ הוצאות	25,057

סה"כ

עודף)גרעון(מפעילות בשנה זו	)6,434

• כולל 357 אלפי ₪ הוצאות סוציאליות בגין שנים קודמות.

הוצאות שיקום מחצבות

1 לינואר 2019 עד 31 לדצמבר 2019

מחצבה	הוצאות באלפי שקלים
מגדל צדק – הטיילת הצפונית	9,914
מחצבות גן לאומי מכתש רמון - סלילת דרך ושביל אופניים	3,150
תום ותומר	133
פסוטה	127
קדרים – רצועה נופית	51
עין חרוד – שלב א	1,422
נורדיה – בית יצחק	20
שהם	1
יבנאל	31
נחשונים א.ת. חצב	101
מגדל צדק – שבילי טיול ומצפורים	245
בית אלפא	57
מגדל צדק – בריכות חורף	1,727
שפרעם – חלק א	50
באר שבע - המכתש	13
מלכיה	12
נשר – מחצבת האגמים	2
גולני	1
חורפייש	88

הוצאות שיקום מחצבות - המשך

1 לינואר 2019 עד 31 לדצמבר 2019

מחצבה	הוצאות באלפי שקלים
נחל שחורת	2,170
מעלה אלישע	75
מחפורת החול, ראשל"צ	1
בנימינה	1
צפת, קרית חב"ד	47
מכתש רמון - חד"צ – שילוט	87
מג'ד אל כרום	17
ניצנה	6
כפר הרא"ה	1
צאלים	99
מגדל צדק – שביל אופניים	2,391
ניצנה – באר מילכה	174
נחלה – הטמנת כתבי קודש	1
יד נתן	23
הרטוב – מערת הנטיפים	57
מצפה רמון – שיש	32
סה"כ	**22,327**

נספח 1

החוק לשיקום מחצבות

חלק י"ג מפקודת המכרות: "שיקום מחצבות")תיקון: תשל"ג(

מחצבת יד נתן, צילום: ז"ק רייכר אדריכלות נוף

112 . הגדרות

בחלק זה, "בעל מחצבה" - לרבות מי שמפעיל אותה למעשה, בין אם ניתן לו רשיון חציבה ובין אם לאו .

113 . הודעה בדבר הצורך בשיקום מחצבה

ראה המפקח שניצול מחצבה פלונית או חלק ממנההופסק, רשאי הוא להודיע לבעל המחצבה, בהודעהמנומקת, שאתר המחצבה טעון שיקום)להלן - הודעת שיקום(; כן יודיע ברשומות שאתר המחצבה טעון שיקום .

114 . ועדת ערר

)א(שר המשפטים ימנה ועדת ערר ויקבע את מושבה .

)ב(ועדת הערר תהיה של שלושה; יושב-ראש הועדה יהיה שופט בית משפט מחוזי, ושני החברים האחרים יתמנו האחד בהמלצת שר הפיתוח והשני בהמלצת שר הפנים .

)ג(ליושב-ראש ועדת הערר יהיו כל הסמכויות הנתונות ליושב-ראש ועדת חקירה לפי סעיפים 9 ו-11 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט- 1968.

)ד(ועדת הערר לא תהיה קשורה בדיני הראיות אלא תפעל בדרך שתיראה לה מועילה ביותר לבירור השאלות העומדות להחלטתה .

115. ערר

)א(הרואה עצמו נפגע בהודעת שיקום וכן בעל הקרקע ו/או חוכרת בחכירה לדורות, כמשמעותובחוק המקרקעין, תשכ"ט-1969, רשאים לערור על ההודעה לפני ועדת הערר.

ב(ועדת הערר רשאית לאשר את ההודעה בשינויים או בלי שינויים, או לבטלה ;

)ג(שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות את המועדים והדרכים להגשת ערר לפי סעיף זה ואת סדרי הדין בו ,לרבות הוראות בדבר הוצאותיו .

116 . שיקום בידי בעל מחצבה

)א(בעל מחצבה שקיבל הודעת שיקום והודיע למפקח תוך חדשיים מיום קבלת ההודעה שרצונו לשקם אתהמחצבה בעצמו, ישקם אותה, ובלבד-

)1(שיבצע את פעולות השיקום לפי הוראות חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965)להלן- חוק התכנון(,והתקנות והתכניות על פיו) .2(שיתחיל בפעולותהשיקום תוך שלושה חדשים מיום שהודיע על רצונו לשקם את המחצבה .

)ב(לא המשיך בעל המחצבה את פעולות השיקום בשקידה ראויה או לא סיים אותן תוך התקופה שקבע המפקח, או לא ביצע את פעולות השיקום לפי ההוראות האמורות בסעיף קטן)א()1(, תהיה רשות שמורות הטבע רשאית לבצע את פעולות השיקום והמפקח יהיה רשאי לדרוש מבעל המחצבה את

החוק לשיקום מחצבות

חלק י"ג מפקודת המכרות: "שיקום מחצבות")תיקון: תשל"ג(

החזרת הסכומים ששולמו לו על חשבון השיקום לפי סעיף 120)ב()3(, כולם או מקצתם .

117. תכנית שיקום

)א(לא היתה תכנית לפי חוק התכנון שחלה על מחצבה פלונית, או לא כללה תכנית כאמור הוראות בדבר שיקום המחצבה, יכין המפקח, לאחר התייעצות עם מנהל רשות שמורות הטבע, תכנית לשיקום המחצבה ויקבל אישור לתכנית השיקום מאת הועדה המחוזית לתכנון ולבניה .

)ב(המפקח יציין בהודעת השיקום את המקום והזמן שבהם אפשר לעיין בתכנית השיקום המאושרת .

118. שיקום בידי רשות שמורות הטבע

חלפו שלושה חדשים מיום ששלח המפקח הודעת שיקום ולא הוגש ערר ולא הודיע בעל המחצבה שרצונו לשקם את המחצבה בעצמו, ונתקיימו הוראות סעיף 117, רשאית רשות שמורות הטבע לשקם את אתר המחצבה .

119. ערר מעכב את הביצוע

הוגש ערר על הודעת השיקום, יידחה ביצוע עבודת השיקום, בין בידי בעל המחצבה ובין בידי רשות שמורות הטבע, עד לאחר החלטת ועדת הערר, או עד שחלפו חדשיים לפחות ממועד משלוח הודעת השיקום, הכל לפי המאוחר .

120. קרן לשיקום מחצבות

)תיקון: תשל"ט(

)א(שר הפיתוח רשאי, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, להקים בתקנות קרן לשיקום מחצבות .

)ב(בתקנות כאמור רשאי השר-

)1(לקבוע את הרכב הנהלת הקרן, דרכי עבודתה וסמכויותיה;

)2(לחייב בעל מחצבה לשלם לקרן תשלומים לפי כמות החומר שנחצב בה או לפי סוגי חומר שונים, או לפי אחוזים מהכנסות המחצבה, או לפי קני-מידה סבירים אחרים שייקבעו בין לכלל המחצבות ובין לסוגים שבהן ;

)3(לקבוע הוראות בדבר החזר ההוצאות, כולן או מקצתן, לבעל מחצבה ששיקם אותה בעצמו, או לרשות שמורות הטבע, אם היא שיקמה את המחצבה בהתאם לסעיף 118, לרבות הוראות בדבר תשלום מקדמות. פקודת המכרות 1925.

מחצבת שחורת, צילום: יעל בר מאור סטודיו לאדריכלות נוף

תקנות המכרות)הקרן לשיקום מחצבות(

תשל"ח 1978

ף סמכותי לפי סעיף 120 לפקודת המכרות
- הפקודה(, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת
לה של הכנסת אני מתקין תקנות אלה:

קמת קרן

מת בזה קרן לשיקום מחצבות לפי חלק י"ג של
דה)להלן - הקרן.(

כב הנהלת הקרן)תיקון: תשנ"ט(

קרן תנוהל בידי הנהלה בת שמונה חברים)להלן
הנהלה(, כשהמפקח על המכרות יהיה חבר
בתוקף תפקידו ושבעה חברים נוספים יהיו נציגי
רדים והרשויות הבאות, וכל אחד מהם יתמנה
השר של אותו המשרד או בידי המנהל של אותה
ת:

(משרד התשתיות הלאומיות;
(משרד האוצר;
(משרד הפנים;
(משרד העבודה והרווחה;
ינהל מקרקעי ישראל)להלן - המינהל(;
(רשות שמורות הטבע;
(המשרד לאיכות הסביבה .

שב ראש ההנהלה יהיה נציג משרד התשתיות
מיות.

רכז פעולות ההנהלה יהיה נציג המינהל.

דר עבודה של ההנהלה

הנהלה תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה, במידה
נקבעו בתקנות אלה, והחלטותיה יתקבלו ברוב
; היו הקולות שקולים, יכריע קולו של היושב-

הנהלה תתכנס אחת ל-60 יום לפחות ונוכחות
חברים תהווה מנין חוקי לכל דבר.

שב ראש ההנהלה יחד עם נציב המינהל, או יחד
בר אחר של ההנהלה שהיא תבחר לכך, יהיו
ים לחתום בשם ההנהלה על כל מסמך שבתחום
תה, לרבות דרישות תשלום לקופת הקרן או
ות תשלום מקופת הקרן.

ההנהלה תנהל פנקסים וחשבונות ותפרסם
צעות המינהל, דין וחשבון שנתי על הוצאותיה
סותיה .

4 . תשלומים

בעל מחצבה ישלם לקרן את התשלומים המפורטיםבתוספת לפי הסוגים והכמויות של חומר שנחצב במחצבה כמפורט בתוספת, ובמועדים שייקבעו על ידי הנהלת הקרן.

5 . סמכויות ההנהלה

ההנהלה תהיה מוסמכת-

)1(לגבות את התשלומים האמורים בתקנה 4, באמצעות המינהל כנאמן של הקרן ולקבוע מועדים וסדרי גביה לתשלומים אלה;

)2(להחליט על החזרת הוצאות שיקום של בעל מחצבה, כולן או מקצתן, שהוצאו לצורך ביצוע תוכנית שיקום לפי סעיף 116 של הפקודה, וכן להחליט על מתן מקדמה לבעל מחצבה, בשיעור שתיקבע, לצורך ביצוע תכנית השיקום כאמור;

)3(לעקוב אחר ביצוע תכנית שיקום שמומנה על פי פסקה) 2(;

)4(להתייעץ עם מומחים כראות עיניה, לבקש הוכחות על הוצאות שהוציא בעל מחצבה ולערוך בדיקות שהיא רואה צורך בהן בקשר להחלטותיה לפי פסקאות) 2(ו)-3(;

)5(לממן הוצאות הכרוכות בהפעלת הקרן.

6 . החזרת הוצאות שיקום

הוצאות השיקום, כולן או מקצתן, יוחזרו לבעל מחצבה בהתאם לאישור שיינתן מראש מאת הנהלת הקרן.

7 . בקשה להחזר הוצאות שיקום

)א(בקשה לאישור החזר הוצאות שיקום תוגש להנהלת הקרן על ידי בעל המחצבה לפני שיתחיל בשיקומה .

)ב(בקשה לאישור החזר הוצאות שיקום תכלול-

)1(הודעת השיקום;

)2(תכנית שיקום מאושרת;

)3(הצעה תקציבית לשיקום.

8 . אישור החזר הוצאות

הפעולות שבעדן רשאית הנהלת הקרן לאשר החזר הוצאות הן-

)1(הכנת תכנית שיקום והכנת הצעת תקציב לשיקום;

)2(שיקום פני השטח;
)3(שינוי פני השטח לצורך שיקומו.

9. השם
לתקנות אלו יקרא "תקנות המכרות)קרן לשיקום מחצבות, תשל"ח- 1978("

נספח 3

תוספת)תקנה 4(

תשלומים לקרן

אדמת מילוי	6.0%
חול	4.0%
כורכר	3.0%
חצץ	1.0%
גבס	0.7%
אבן למוזאיקה	0.3%
חרסית	0.2%
אבן שיש	0.1%
אבן לתעשיית הסיד	0.1% ממחיר המכירה של הסיד
אבן וחרסית לתעשיית המלט	0.1% ממחיר המכירה של המלט
כל חומר אחר שנחצב	1%

המחיר הממוצע ושיעור התשלום באגורות ייקבעו על ידי הנהלת הקרן, על סמך פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה של חודש ינואר וחודש יולי של כל שנה, לתשלום ב-1 באפריל ו-1 באוקטובר באותה שנה.

נספח 4

מדיניות הקרן לעניין החזר הוצאות שיקום של מחצבה שהוכרזה כנטושה

נוסח מעודכן בהתאם להחלטת הנהלת הקרן מיום 1 לאפריל 2020

פרק א' - כללי

הקרן לשיקום מחצבות

1. חלק י"ג לפקודה, כהגדרתה להלן, נושא את הכותרת "שיקום מחצבות" והוא מהווה את ההסדר הראשוני לשיקום מחצבות בישראל, כפי שתוקן בשנת 1973.
2. מכוחו של סעיף 120 לפקודה, תוקנו תקנות המכרות (קרן לשיקום מחצבות), תשל"ח-1978 (להלן – "תקנות הקרן"), המסדירות את תפקידיה של הקרן לשיקום מחצבות (להלן – "הקרן" או "הנהלת הקרן" לפי הענין) ואת דרכי פעולתה.
3. הקרן הינה תאגיד סטאטוטורי עצמאי, כשיר לזכויות וחובות[1].

מטרות הקרן

4. מטרתה הראשונה והמרכזית של הקרן היא, להבטיח את אפשרות שיקומן של כלל המחצבות הנטושות בישראל (לרבות מחצבות ששיקומן עתידי), באופן שישיב את מקרקעי החציבה למאזן הקרקעי של ישראל. שיקום כאמור יתוכנן ויבוצע, בין באמצעות הקרן ובין באמצעות אחרים.
5. סמכותה של הקרן לממן החזר הוצאות שיקום, קבועה בתקנה 5(2) לתקנות המכרות (קרן לשיקום מחצבות), תשל"ח-1978 (להלן – "תקנות הקרן"). הוראת התקנה קובעת כי, הנהלת הקרן רשאית להחליט על החזר הוצאות השיקום, כולן או מקצתן, לשם ביצוע תכנית שיקום לפי סעיף 116 לפקודת המכרות.

> **" ההסדר הסטטוטורי בנושא שיקום מחצבות נקבע בתיקון משנת 1973 של פקודת המכרות על ידי הוספת חלק יג' לפקודה שכותרתו "שיקום מחצבות". תכליתו של הסדר זה היא <u>לשקם מחצבות</u> לאחר הפסקת פעילות החציבה בהן, <u>כדי לרפא את הפגיעה בנוף הנגרמת עקב פעולות החציבה וכדי לאפשר את ניצול השטח המשוקם לטובת הציבור בהתאם לייעוד הקרקע</u>[2]."**

6. תקנה 8 לתקנות הקרן מפרטת את סוגי הפעולות, בגינן רשאית הנהלת הקרן לאשר החזר הוצאות ואילו הן:
   (א) הכנת תכנית שיקום.
   (ב) הכנת תקציב לשיקום.
   (ג) שיקום פני השטח.
   (ד) שינוי פני השטח לצורך שיקומו.
7. תקנה 6 לתקנות הקרן, מאפשרת לקרן לקבוע כי, לא תשתתף כלל במימון פרויקט שיקום. בהתאם להוראת התקנה האמורה, רשאית הקרן לממן, באופן מלא או חלקי, פעולות הנכללות בגדר אחת או יותר מהפעולות המפורטות במסמך מדיניות זה. לחלופין לקבוע כי לא תשתתף כלל במימון השיקום.

---

1 לעניין אישיותה המשפטית של הקרן והסמכויות המוקנות לה נא ראו פסק דינו של כב' המשנה לנשיאה ריבלין (כתארו אז) ן בעניין **בג"ץ 890/03 אדם טבע ודין ואח' נ' שר האוצר ואח'.**

2 עת"מ (ירושלים) 269/07 **התאחדות קבלני התשתיות ומפעילי הצמ"ה נ' הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים ואח'**. פסק דינו של כב' השופט יונתן עדיאל.

מדיניות הקרן לעניין החזר הוצאות שיקום של מחצבה שהוכרזה כנטושה

נוסח מעודכן בהתאם להחלטת הנהלת הקרן מיום 1 לאפריל 2020

8. הגדרות

למונחים המפורטים להלן תהיה במסמך זה המשמעות הרשומה בצידם:

"הפקודה"	פקודת המכרות [נוסח חדש]
"המפקח"	המפקח על המכרות אשר מונה על פי הוראות סעיף 4 לפקודה.
"הודעת שיקום"	כהגדתה בסעיף 113 לפקודה.
"חוק התכנון"	חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965.
"חוק הניקוז"	חוק הניקוז וההגנה מפני שטפונות, תשי"ח-1957.
"מחצבה"	מקום המשמש לכרייה ולחציבה של חומרי גלם ויכול שיכלול מתקנים.
"כרייה"	פעולת כריה ואיסוף של חול וחומר ואדי. מובהר כי מסמך זה אינו מתייחס למכרות ו/או לפעולות המבוצעות במכרה.
"מיצוי חומר גלם"	ניצול מיטבי של חומרי הגלם בשטח המחצבה.
"מתקנים"	מתקנים להפקת חומרי גלם ולטיפול בהם, וכן מערכי גריסה וניפוי, מיון ומיחזור של פסולת בנין ועודפי עפר.
"שיקום מחצבה"	פעולות בשטחה של מחצבה או בשטחו של תחום השפעה כהגדרתו להלן, שנועדו להתאמת פני השטח שהופרו, עקב פעולות כריה וחציבה ופעולות הכרוכות בהן או הנלוות להן, לצורך התאמתן לייעוד הקרקע החדש, כפי שנקבע בתוכנית תקפה כדין, במטרה לשקם את פני השטח ולהשיב את המקרקעין למאזן הקרקעי של המדינה. שיקום מחצבה יכול שיהיה אקסטנסיבי או אינטנסיבי בהתאם לשיקולי תכנון ומאפייני המחצבה והאזור בו היא מצויה והוראות התכנון החלות על השטח ויכול שיהיה שיקום אקולוגי. שיקום אינטנסיבי – יכלול בין היתר, שינוי והתאמת פני השטח לייעודם החדש, הסדרת מפגעי בטיחות ופעולות התואמות את הוראות מדיניות הקרן כפי שהיא מפורטת כאן, בהתאם להחלטות הנהלת הקרן. שיקום אקסטנסיבי - יכלול פעילות מזערית להסדרת פני השטח בדגש על בטיחות, תוך השארת מרבית "עבודת השיקום" או כולה לאיתני הטבע. שיקום כאמור יכול שיבוצע במלואו, במקרים מתאימים, באופן טבעי וללא התערבות מלאכותית.

נספח 4 - המשך

מדיניות הקרן לעניין החזר הוצאות שיקום של מחצבה שהוכרזה כנטושה

נוסח מעודכן בהתאם להחלטת הנהלת הקרן מיום 1 לאפריל 2020

"חציבה משקמת" פעולות כריה וחציבה וכל הכרוך בהן, המבוצעות במסגרת פעילות שיקום מחצבה כהגדרתו לעיל, ונועדו להשלמת מיצוי חומרי הגלם מחד ולקידום הסדרת פני השטח במסגרת עבודת השיקום מאידך, והכל בהתאם לתוכנית שיקום ועל פי האמור בסעיף 9 להלן במסמך זה .

"מימון" בכל מקום במסמך זה, בו נזכרת אפשרות של מימון מלא או חלקי של הקרן, יבוצע המימון בדרך של ביצוע בפועל של העבודות הנדרשות, על ידי הקרן באמצעות בעל זכות הסירוב הראשון או באמצעות הזוכה במכרז שערכה הקרן, לפי העניין. בכל מקרה ,לא תממן הקרן אלא פעולות לשיקום מחצבה שבוצעו על ידה באחת משתי דרכים אלה, על פי תוכנית שיקום שאושרה על ידה או כל חלק מתוכנית כזו .

"תחום השפעה" שטח המקיף מחצבה כפי שנקבע בתכנית מפורטת לכרייה ולחציבה, שבתחומו מוטלות הגבלות על השימושים המותרים כתוצאה מהקמת המחצבה והפעלתה.

"תכנית שיקום" תוכנית מאושרת ותקפה החלה בשטח מחצבה ו/או בתחום השפעה, אשר קובעת ייעוד חדש לשטח[1] , לאחר סיום פעולות הכרייה והחציבה והיא אחת מאלה:)1(תוכנית על פי חוק התכנון, מכוחה פועלת ו/או פעלה המחצבה, ככל שהיא כוללת הוראות לשיקום המחצבה ו/או כל חלק ממנה) ;2(תוכנית לשיקום מחצבה שהוכנה על פי הוראות חוק התכנון וממנה ניתן לגזור היתרי בניה) ;3(תוכנית החלה ברצועת נחל שהיא מקרקעי יעוד ואשר אושרה לפי חוק הניקוז[2].

---

1 למעט בהתייחס לשטח של רצועת נחל, הנזכר בהמשך הסעיף, אשר ביחס אליו אין נקבע ייעוד חדש אלא מבוצעת הסדרה של תוואי הנחל.

2 הוראות חוק הניקוז קובעות את סמכויותיה של ועדת תכנון מחוזית המסורותלה מכח פקודת בנין ערים

באר מילכה. צילום: שרון חפר חייקין

6391אשר בוטלה בהתאם להוראת סעיף 072 לחוק התכנון אשר החליף אותה. ניתן לראות תוכנית ניקוז כעומדת בדרישתושל סעיף 711 לפקודה לעניין היותה תוכנית שיקום.

נספח 4 - המשך

מדיניות הקרן לעניין החזר הוצאות שיקום של מחצבה שהוכרזה כנטושה

נוסח מעודכן בהתאם להחלטת הנהלת הקרן מיום 1 לאפריל 2020

9. תנאי מוקדם לבחינת אפשרות שיקומה של מחצבה או כל חלק ממנה ע"י הקרן, הוא הודעת המפקח להנהלת הקרן, אודות הסכמתו לביצוע השיקום נוכח מיצוי חומרי הגלם במתחם החציבה המדובר. לחלופין – ככל שנותרה יתרת חומרים לחציבה, בתנאים או בנסיבות בהם סבור המפקח כי לא קיימת אפשרות מעשית להשלמת החציבה הנדרשת – תותנה פעילות השיקום בביצוע "חציבה משקמת" בתנאים ובכמויות אותן יקבע המפקח, ובכפוף לקבלת רישיון חציבה מתאים שיוצא על ידו או לחלופין בפטור מרישיון כאמור ,הכל לפי שיקול דעתו של המפקח.
10. מזכירות הקרן תבדוק האם קיים תכנון תקף, המאפשר ביצוע עבודות שיקום. עוד תבדוק מזכירות הקרן ,האם בעלי הקרקע מסכימים לביצוע שיקום על פי התכנון הקיים או לחלופין, מבקשים לתקן את התוכנית הקיימת ו/או להכין תוכנית אחרת.
11. היות ומשאבי השיקום מוגבלים, מעצם טבעם, יש לתעל את משאבי הקרן באופן שיבטיח את האפשרות לפעול לשיקומן של כלל המחצבות הנטושות בישראל, בין באמצעות הקרן ובין באמצעות אחרים.
12. כל בקשה לשיקום מחצבה, תסווג על ידי הקרן בהתאם לייעוד החדש של השטח. תערך אבחנה בין ייעוד למטרות כלכליות/מסחריות ו/או למטרות תעשייה לעומת ייעוד למטרות ציבוריות ו/או שיקום נופי. בהתאם לסיווג זה תקבל הקרן את החלטותיה על פי המדיניות המנחה להלן. בשטחים שייעודם משלב כמה תכליות ,תשקול הקרן אפשרות של שיקום החלקים המיועדים לשימושו של הציבור הרחב, מקום שתמצא לנכון לערוך אבחנה כאמור .
13. החלטותיה של הקרן, כפי שהן מפורטות במסמך מדיניות זה, הינן החלטות עקרוניות, אולם ביצוע בפועל של פעולות שיקום במחצבה נתונה, מותנה בהתקיימם המצטבר של כלל התנאים המוקדמים להלן:
    1.13)(קיומה של תוכנית שיקום. בהעדר תוכנית שיקום, רשאית הקרן ליטול על עצמה את הכנתה של תוכנית כאמור, לאחר ובכפוף לקבלת הסכמתו של המפקח, במסגרת תפקידו כחבר בהנהלת הקרן. פעילות השיקום תבוצע בהתאם לתוכנית, לאחר אישורה ובכפוף לו .
    2.13)(קבלת הסכמתו של בעל הקרקע לביצוע פעולות השיקום על פי תוכנית השיקום.
    3.13)(קבלת אישורו המוקדם של המפקח, כמפורט בסעיף 9 לעיל.
    4.13)(לשם ביצוע עבודות שיקום)להבדיל מפעולות תכנון(תדרש בנוסף, הודעת שיקום כהגדרתה בסעיף 8 לעיל.

פרק ב' - תכנון השיקום

14. הקרן תשתתף במימון בדיקות, סקרים ומחקרים, ככל שהם דרושים לפי שיקול דעתה, לעניין שיקומה של מחצבה מסוימת או לשיקומן של מחצבות מסוג מסוים, או לאופן הביצוע המיטבי של עבודות שיקום מסוג מסוים. הנהלת הקרן תאשר מימון לעניין זה בכפוף להוראת תקנה 5)4(לתקנות, לרבות סמכויות עזר הנגזרות ממנה. הפעולות המנויות בסעיף זה תוגדרנה כפעולות תכנון, לעניין סעיף 4.13 לעיל.

נספח 4 - המשך

מדיניות הקרן לעניין החזר הוצאות שיקום של מחצבה שהוכרזה כנטושה

נוסח מעודכן בהתאם להחלטת הנהלת הקרן מיום 1 לאפריל 2020

15. הקרן תשתתף במימון הכנתן של תכניות שיקום בכל רמות התכנון, לרבות הכנת נספחים נדרשים ו/או מסמכים מקצועיים נלווים על פי דרישות ועדות התכנון או גורם מקצועי מוסמך על פי כל דין. ככלל, אין נדרשת הכנת תסקיר השפעה על הסביבה במסגרת תוכנית שיקום, נוכח מהותו של השיקום כפעולה המיטיבה עם הסביבה. עם זאת, מקום שהדבר יידרש לשם מימוש אפשרות השיקום, תהיה הקרן רשאית להחליט להשתתף במימון תסקיר כאמור או בהכנת מסמך סביבתי לפי העניין. בנוסף, הנהלת הקרן תשמור לעצמה שיקול דעת לממן נספחים נדרשים, כגון נספח תחבורה או נספח ניקוז, או ייעוץ אקולוגי, מקום בו התוכנית מייעדת את השטח לצרכי ציבור, להבדיל מצורך מסחרי ו/או כלכלי. בכל מקרה, השתתפותה של הקרן בהכנת מסמכים ו/או בייעוץ כאמור, תהיה רק במקום שבו, לדעת הנהלת הקרן, משרתים נספחים אלה, באופן ישיר, את תכלית השיקום.

16. בהמשך לאמור בסעיף 15 לעיל, הקרן תשתתף במימון הכנת מסמכי תכנון ותקציב שיקום לפי הפירוט להלן:

1.16)(תכנית שיקום, על פי הוראות חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965.

2.16)(תכנית שיקום, על פי הוראות חוק הניקוז.

3.16)(תכניות עבודה מפורטות לביצוע השיקום.

4.16)(נספחים תכנוניים/גיאולוגיים/סביבתיים הנדסיים נדרשים לביצוע השיקום, כמפורט להלן.

1.4.16 חוות דעת מקצועיות נדרשות.

2.4.16 אומדן מתכנן.

3.4.16 מפרטים טכניים.

4.4.16 תכניות עבודה מפורטות.

5.4.16 כתבי כמויות.

6.4.16 מסמכי מכרז על נספחיהם.

פרק ג' - בחינה מקדמית של השתתפות הקרן במימון השיקום

הנהלת הקרן תשקול בין היתר גם את השיקולים הבאים, בטרם תכריע אם לאשר את השתתפות הקרן במימון וביצוע פרויקט שיקום פלוני אם לאו:

17. אפשרות שיקומו של השטח ב"שיקום טבעי", על ידי תהליכים טבעיים ללא צורך בהסדרה מלאכותית, באופן המתאים לטבעו ומיקומו של השטח ולייעודו העתידי.
18. מידת ההיתכנות המעשית של ביצוע הפרויקט, ללא מימון הקרן ו/או במימון חלקי של הקרן, ביחס להיקף המימון המבוקש ממנה. הנהלת הקרן תהיה רשאית לצמצם ואף לבטל את השתתפותה במימון פרויקט שיקום, אשר בחינתה מצביעה על קיומה של אפשרות מעשית כי יבוצע גם ללא השתתפותה.
19. בנוסף ובהמשך לאמור בסעיף 18 לעיל, הנהלת הקרן תבחן במסגרת שיקוליה, מהו ייעודו התכנוני החדש של השטח המיועד לשיקום. תערך אבחנה בין יעוד ציבורי לשטח ציבורי פתוח ו/או יעוד ציבורי אחר, לרבות שיקום נופי ובין יעוד מסחרי ו/או יעוד לתעשייה. הנהלת הקרן תשקול באהדה השתתפות בהיקף גדול יותר ,

מדיניות הקרן לעניין החזר הוצאות שיקום של מחצבה שהוכרזה כנטושה

נוסח מעודכן בהתאם להחלטת הנהלת הקרן מיום 1 לאפריל 2020

בפרויקטים לשיקום שייעודם החדש הוא ציבורי.

20. ככלל, ביצוע שיקום יותנה בקיומו של גורם-אחראי אשר ייטול על עצמו מחויבות ברורה ותקפה למימון הוצאות התחזוקה של השטח, לאחר גמר ביצוע השיקום, בהתאם לאופי התחזוקה הנגזר מאופיו של השיקום, היקפו והשימושים העתידיים להם הוא מיועד, וכן לאחריות הכוללת לשטח המשוקם, לשוהים ולמבקרים בו, ואשר חתם עם הקרן על הסכם, בנוסח שאושר על ידי הקרן, הכולל התחייבות לרכישת פוליסות הביטוח הנדרשות.

פרק ד' –שיעור ההשתתפות במימון וביצוע פרוייקט שיקום

21. אישור המימון יתייחס אך ורק לסעיפים מוגדרים מראש, הכרוכים בביצוע תכנון ו/או ביצוע השיקום בפועל, בהתאם לעקרונות מסמך מדיניות זה כפי שייושמו בפועל על ידי הנהלת הקרן. בנוסף, יקבע אחוז ההשתתפות של הקרן, באותם הסעיפים שמימונם אושר. אחוז המימון יכול שיהיה זהה לכלל הסעיפים ויכול שישתנה ביחס לסעיפים מסוימים. כמו כן, המימון הכולל או מימונם של סעיפים מסוימים, יכול שיהיה מותנה בקיומם של תנאים מוקדמים.
22. שיעור השתתפות הקרן בסעיפי ההשתתפות שלה בתקציב השיקום, יקבע, בין היתר בהתחשב בהיקף המימון של הקרן בפרויקט כולו. ככל שהיקף ההשתתפות של הקרן במימון הפרויקט כולו יהיה נמוך יותר, תשקול הנהלת הקרן באהדה, הגדלת היקף המימון בסעיפים שאושרו על ידה.
23. הנהלת הקרן תהיה רשאית, מקום שמצאה לנכון לעשות כן, להגביל את היקף השתתפותה במימון הפרויקט, בסכום נומינאלי ולקבוע כי בכל מקרה, תקרת המימון של הקרן לא תעלה על סכום שנקבע מראש. הודעה בדבר קביעת התקרה כאמור, תימסר לכלל הגורמים המעורבים במימון פרויקט השיקום, טרם תחילת ביצועו
24. בהתייחס לשיקום שטח המיועד למטרה ציבורית - הנהלת הקרן תעשה מאמץ לאתר גורמים נוספים אשר ישתתפו במימון השיקום ו/או בתחזוקתו.

פרק ה' – קביעת סוגי העבודות והשירותים שהקרן תשתתף במימונם

להלן סוגי העבודות והשירותים שהקרן רשאית להשתתף במימונם, בהיקף ובתנאים שיקבע על ידה:

25. ביצוע עבודות שיקום נופי תוך שימוש בחומרי גלם משטח המחצבה ו/או חומרי גלם מובלים (לרבות מעובדים), על פי תכנית שיקום. ככלל, לא יובאו חומרים לצורך מילוי בורות החציבה, אלא לכל היותר לשם תיקון המפלסים.
26. הקרן תעודד ניצול חומרי גלם קיימים בשטח המחצבה לשם ביצוע השיקום, לרבות כאלה הדורשים עיבוד לשם התאמתם לשיקום.

מדיניות הקרן לעניין החזר הוצאות שיקום של מחצבה שהוכרזה כנטושה

נוסח מעודכן בהתאם להחלטת הנהלת הקרן מיום 1 לאפריל 2020

27. הקרן תתיר חציבה משקמת לצרכי ביצוע השיקום, מקום שהדבר תואם את תוכנית השיקום, בכפוף לקבלת אישורו המקצועי של המפקח.
28. ביצוע עבודות תשתית ו/או הסדרת דרכי גישה לאתר המשוקם)לרבות הנחת מצעים וסלילה(, כאשר המדובר בשטח המיועד למטרה ציבורית ועתיד לשמש את כלל הציבור. "תשתית" לעניין סעיף זה משמעה: סלילת דרכים ו/או ביצוע התשתית לשם הנחת קווי ביוב וניקוז ו/או קווי מים ו/או חשמל ובלבד והיא חיונית לקיום הפרויקט ונדרשת בשיעור מידתי ביחס להיקף הכספי של עלות הפרויקט בשלמותו.)"עלות הפרויקט" לענין סעיף זה פירושו, חלקה של הקרן במימון עלות הפרויקט בלבד(. סעיף זה כפוף לאמור בסעיף 29 להלן .
29. ככלל, בכל הנוגע לביצוע עבודות תשתית, כהגדרתן בסעיף 28 לעיל, הקרן תתמקד בביצוע עבודות העפר הנדרשות בלבד, הנהלת הקרן תהיה רשאית לחרוג מהנחיה זו במקרים בהם תמצא הצדקה מיוחדת לכך ,בהתייחס לשטחים המיועדים לשימוש ציבורי בלבד.
30. ביצוע התאמות נדרשות לשם הנגשת האתר המשוקם לטובת אנשים עם מוגבלות.
31. ביצוע עבודות גינון והשקיה לרבות התקנת מערכת השקיה.
32. ביצוע עבודות הנדרשות לצרכי בטיחות המבקרים באתר, לרבות אך לא רק: יישור פני השטח, ייצוב המדרונות ,הקמת גדרות, הצבת שילוט מתאים, כיסוי בורות ו/או מקורות מים וכל עבודה ו/או פעולה אשר לגביהן השתכנעה הנהלת הקרן כי יש בהן צורך בטיחותי.
33. טיפול בסילוק צמחיה המוגדרת כ"מין פולש", ככל שהיא כלולה ברשימת המינים הפולשים שהוכרה ע"י הקרן, כפי שתעודכן מעת לעת, וככל שיש בכך כדי לתרום להצלחת ביצוע השיקום ו/או תחזוקתו לאורך זמן. עבודות ופעולות על פי סעיף זה תוגדרנה כעבודות שיקום לעניין התנאים המפורטים בסעיף 4.13 לעיל.
34. במקרים מיוחדים, הנהלת הקרן תהיה רשאית, על פי שיקול דעתה, לאשר ביצוע עבודות הדרושות למניעת עיכוב משמעותי של אפשרות השיקום של המחצבה, ובלבד שעלות עבודות אלו לא תעלה על כרבע מעלות ביצוע השיקום המתוכנן.)"ביצוע השיקום" לענין סעיף זה פירושו, חלקה של הקרן במימון ביצוע השיקום בלבד.(
35. באתרים המיועדים לשיקום למטרות מסחריות ו/או לתעשייה, הנהלת הקרן תשקול להשתתף בביצוע חלק מעבודות העפר בלבד, בין היתר, בהתחשב בסדרי העדיפות שלה ובתקציבה.
36. ככלל, הקרן לא תממן ולא תשתתף במימון פעולות הנדרשות לצורך ניקוי ו/או סילוק פסולת שנשפכה באתר של מחצבה נטושה. הקרן תהיה רשאית לחרוג מהנחיה זו במקרים בהם תמצא הצדקה מיוחדת לכך ובלבד שימצא מקור נוסף אשר ישתתף במימון הטיפול הנדרש בפסולת.
37. ככלל, הקרן לא תממן ולא תשתתף במימון שיקום מחצבות עתיקות, כמשמעותו של המונח "עתיקה" בחוק העתיקות, למעט השתתפות במקרה בו נדרש שיקום בשל פגיעה סביבתית -נופית או בטיחותית.

38. הנהלת הקרן תשקול השתתפות במימון פעולות שימור מבנים ומתקנים, והצגת היסטוריית החציבה במחצבות, הכל בתנאים ובהיקף שיקבעו על ידי הנהלת הקרן לפי שיקול דעתה.
39. הנהלת הקרן תשקול השתתפות במימון שילוט הכוונה וכן שילוט הדרכתי באתרים ששוקמו על ידה, ככל שסברה ששילוט כאמור הינו השלמה נדרשת להסברת פעולת השיקום ו/או הערכים המצויים באתר

מדיניות הקרן לעניין החזר הוצאות שיקום של מחצבה שהוכרזה כנטושה

נוסח מעודכן בהתאם להחלטת הנהלת הקרן מיום 1 לאפריל 2020

שנחשפו ו/או הוצגו בעקבות השיקום ו/או לעבודה שביצעה הקרן במקום. עצם ההשתתפות במימון כאמור, לרבות התנאים לו והיקפו, יקבעו על ידי הנהלת הקרן על פי שיקול דעתה ובאפשרות המימון על ידי גורם חלופי. בכל מקרה תממן הקרן שילוט מתאים, לפי שיקול דעתה, המציין את ביצוע עבודות השיקום על ידי הקרן.

40. הקרן תשקול השתתפות במימון אמצעי הצללה, הצבת שולחנות וספסלים, מקום בו סברה שהמדובר בצורך חיוני לפעילות באתר המשוקם, ובהעדר מקור מימון זמין חלופי לביצועו, או בהתקיים נסיבות מיוחדות אחרות המצדיקות זאת, לפי דעתה, והכל ובלבד שהמדובר באתר הפתוח לרווחת הציבור.
41. הקרן תשתתף, בתנאים ובהיקף לפי שיקול דעתה, בשיקום מחצבות החושפות תופעות טבע ייחודיות תוך השתתפות במימון הצגתן.
42. הקרן תשקול להשתתף במימון שימושים דקורטיביים בקירות מחצבה ואלמנטים קישוטיים, במקום המיועד לקהל הרחב ובלבד שהדבר תואם את תוכנית השיקום.
43. הקרן תממן שיקום מחצבות באפיקי נחלים וסביבתם, בהם התבצעה כרייה או חציבה, לרבות בנית גביונים ורכישת חומר הגלם לביצוע השיקום והובלתו לאתר, מקום שהדבר נדרש. היקף השתתפותה של הקרן בביצוע שיקום כאמור, תעשה בהתחשב באמות המידה המפורטות לעיל ותוך התחשבות באמצעי המימון של רשויות הניקוז.
44. הקרן תממן הקמת תשתית למגרשי ספורט פתוחים, ברשויות מקומיות השייכות לאשכולות 1, 2 ו- 3 במדרג הסוציו אקונומי שקבע משרד הפנים, תוך התחשבות באמצעי המימון העומדים לרשות הרשויות בין היתר לעניין דרישות התחזוקה של מתקני הספורט.
45. הקרן תממן הקמת תיאטרון פתוח תחת כיפת השמיים, תחת מגבלות תכנון שקבעו ועדות התכנון ובלבד שימצא גורם מתאים, להנחת דעתה של הקרן, אשר יטול על עצמו את המחויבות לתחזוקת התיאטרון למשך 25 שנה לפחות.

הקרן לשיקום מחצבות
קריית הממשלה, דרך מנחם בגין 125, תל אביב
מיקוד 6701201
טלפון: 073-3429538 | פקס: 073-3429539
אי מייל: office@kasham.org.il
אתר אינטרנט: www.kasham.org.il

שיקום מחצבת נחל רביבים. צילום: יעל בר מאור סטודיו לאדריכלות נוף